

domus nomini sancto tuo, de manu tua est, et tua sunt omnia.

17. Scio, Deus meus, quod probes corda, et simplicitatem diligas, unde et ego in simplicitate cordis mei letus obtuli universa hæc: et populum tuum qui hic reperit est, vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria.

18. Domine, Deus Abraham, et Isaac, et Israel, patrum nostrorum, custodi in æternum hænc voluntatem cordis tui, et semper in venerationem tui mens ista permaneat.

19. Salomoni quoque filio meo da cor perfectum, ut custodiat mandata tua, testimonia tua, et ceremonias tuas, et facta universa; et ædificet ædem, cuius impensus paravi.

20. Præcipi autem David universæ ecclesie: Benedicite Domino Deo nostro. Et benedixit omnis ecclesia Domino, Deo patrum suorum; et inclinauerunt se, et adoraverunt Deum, et deinde regem.

21. Immolesaveruntque victimas Domino; et obtulerunt holocausta die sequenti, tauros mille, arietes mille, agnos mille, cum libaminibus suis, et universo ritu abundantissime in omnem Israel.

22. Et comederunt et biberunt coram Domino in die illo cum grandi lætitia. Et unxerunt secundum Salomonem, filium David. Uxerunt autem eum Do-

mino in principem, et Sadoe in pontificem.

23. Sedique Salomon super solium Domini in regem pro David, patre suo; et cunctis placuit, et paruit illi omnis Israel.

24. Sed et universi principes et potentes, et cuncti filii regis David desideraverunt manum, et subjecti fuerunt Salomoni regi.

25. Magnificavit ergo Dominus Salomonem super omnem Israel, et dedit illi gloriam regni, qualem nullus habuit ante eum rex Israel.

26. Igitur David, filius Isai, regnavit super universum Israel.

27. Et dies, quibus regnavit super Israel, fuerunt quadraginta anni: in Hebron regnavit septem annis, et in Jerusalem annis triginta tribus.

28. Et mortuus est in senectute bona, plenus dierum, et divitiis, et gloria. Et regnavit Salomon, filius ejus, pro eo.

29. Gesta autem David regis priora, et novis sima, scripta sunt in libro Samuelis videntis, et in libro Nathan propheta; atque in volumine Gad videntis.

30. Universique regni ejus, et fortitudinis, et temporum, que transierunt super eo, sive in Israel, sive in cunctis regnis terrarum.

LIBER SECUNDUS PARALIPOMENON

HEBRAÏCE DIBRE HAIAIMIM.

CAPUT I.

Obtatis mille hostiis a Salomone in Gaboon, Dominus illi nocte apparuit dat ei petitionem sapientiam, adhibitis divitiis et gloria; post que currus et equites congregat.

1. Confortatus est ergo Salomon, filius David, in regno suo; et Dominus Deus

¹ III Reg. 1, 34.

² III Reg. 5, 11.

ejus erat cum eo, et magnificavit eum in excelsum.

2. Præcepitque Salomon universo Israeli, tribenis, et cantantibus, et discibus, et iudicibus omnis Israel, et principibus familiarum;

3. Et abiit cum universa multitudo in excelsum Gaboon, ubi erat tabernacu-

³ III Reg. 3, 1.

CAPUT I.

culum fœderis Dei, quod fecit Moyses, famulus Dei, in solitudine.

4. Arcam autem Dei adduxerat David de Cariathiarim, in locum quem præparaverat ei, et ubi fixerat illi tabernaculum, hoc est in Jerusalem.

5. Altare quoque æneum, quod fabricatus fuerat Beseleel, filius Uri, filii Hur, ibi erat coram tabernaculo Domini; quod et requisivit Salomon, et omnis ecclesia.

6. Ascenditque Salomon ad altare æneum, coram tabernaculo fœderis Domini, et obtulit in eo mille hostias.

7. Ecco autem in ipsa nocte apparuit et Deus, dicens: Postula quod vis ut dem tibi.

8. Dixitque Salomon Deo: Tu fecisti cum David, patre meo, misericordiam magnam, et constituisti me regem pro eo.

9. Nunc ergo, Domine Deus, impleatur sermo tuus, quem pollicitus es David, patri meo; tu enim me fecisti regem super populum tuum multum, qui tam immeritabilis est quam pulvis terre.

10. Da mihi sapientiam et intelligentiam, ut ingrediar et egrediar coram populo tuo; quis enim potest hunc populum tuum digne, qui tam grandis est, iudicare?

11. Dixit autem Deus ad Salomonem: Quia hoc magis placuit cordi tuo, et non postulasti divitias, et substantiam, et gloriam, neque animas eorum qui te oderant, sed nec dies vite plurimos; petisti autem sapientiam et scientiam, ut iudicare possis populum meum, super quem constitui te regem.

12. Sapientia et scientia data sunt tibi; divitias autem, et substantiam, et gloriam dabo tibi, ita ut nullus in regibus, nec ante te, nec post te, fuerit similis tui.

13. Venit ergo Salomon ab excelsu Gaboon in Jerusalem coram tabernaculo fœderis. Et regnavit super Israel.

14. Congregavitque sibi currus et equites; et facti sunt ei mille quadringenti currus, et duodecim millia equitum; et fecit eos esse in viribus quadrigarum, et cum rege in Jerusalem.

15. Prohibuitque rex argentum et au-

¹ Exod. 35, 1.

² Sap. 9, 10.

rum in Jerusalem quasi lapides, et cedros quasi aycomoros, que nascuntur in campestribus multitudinea magna.

16. Adducebantur autem ei equi de Ægypto, et de Coa, a negotiatoribus regis, qui ibant, et emebant prelio.

17. Quadringentum equorum sexcentis argenteis, et equum centum quinqueaginta; similiter de universis regnis Hebræorum, et a regibus Syriæ cunctis celebrata hatur.

CAPUT II.

Ordinatis pro templo edificando architectæ et operarii, Salomon cum rege Hiram convenit de mittendo erudito artifice, lignisque ad templi structuram cedendis.

1. Decrevit autem Salomon edificare domum nomini Domini, et palatium sibi.

2. Et numeravit septuaginta milia viros portantium humeris, et octoginta milia qui cederent lapides in montibus, præpositosque eorum tria milia sexcentos.

3. Misit quoque ad Hiram, regem Tyri, dicens: Sicut egisti cum David, patre meo, et misisti ei ligna cedrina, ut edificaret sibi domum in qua et habitavit.

4. Sic fac mecum, ut ædificem domum nomini Domini Dei mei, ut consecrem eam ad adolendum incensum coram illo, et fœmiganda aromata, et ad propositionem panum sempiternam, et ad holocaustamata mane et vespere, sabbatis quoque et neomeniis, et solemnitatibus Domini Dei nostri in sempiternum, que mandata sunt Israeli.

5. Domus enim quam edificare cupio magna est; magnus est enim Deus noster super omnes deos.

6. Quis ergo poterit prevalere, ut ædificet ei dignam domum? Si celum, et cæli celorum capere eum nequeunt, quantus ergo sum, ut possim edificare ei domum? Sed ad hoc tantum, ut adoleatur incensum coram illo.

7. Mitte ergo mihi viros eruditum, qui noverit operari in auro et argento, aere et ferro, purpura, coccine, et hyacintho, et qui sciat sculptare celsaturas cum his artificibus, quos mecum habeo

³ III Reg. 10, 26.

⁴ III Reg. 3, 9.

in Judea et Jerusalem, quos preparavit David pater meus.

8. Sed et ligna cedrina mitte mihi, et arcontina, et pinna de Libano; scio enim quod servi tui novorint cadere ligna de Libano, et erant servi mei cum servis tuis.

9. Ut parentur mihi ligna plurima; domas enim quam cupio edificare magna est nimis, et incluta.

10. Fratres operarii, qui cessari sunt ligna, servis tuis, dabo in cibaria tritici coros viginti millia, et hordei coros totidem, et vini viginti millia metretas, olei quoque sata viginti millia.

11. Dixit autem Hiram, rex Tyri, per litteras quas miserat Salomoni: Quia dilexit Dominus populum suum, idcirco te regnare fecit super eum.

12. Et addidit, dicens: Benedictus Dominus, Deus Israel, qui fecit celum et terram, qui dedit David regem filium sapientum, et erudium, et sensatum, atque prudentem, ut edificaret domum Domini, et palatium sibi.

13. Misi ergo tibi virum prudentem et scientissimum Hiram, patrem meum.

14. Filium mollis de filiabus Dan, cuius pater fuit Tyrus, qui novis operari in auro et argento, aere, et ferro, et marmore, et lignis, in purpura quoque, et hyacintho, et bysso, et cocco; et qui scit celare omnem sculpturam, et adinventum prudentem quodcumque in opere necessarium est, cum artificibus tuis, et cum artificibus domini mei David, patris tui.

15. Triticum ergo, et hordeum, et oleum, et vinum que pollicitis es, domine mi, mitto servis tuis.

16. Nos autem cademus ligna de Libano, quae necessaria habueris, et applicabis ea ratibus per mare in Ioppe; tumen autem erit transferre ea in Jerusalem.

17. Numeravit igitur Salomon omnes viros proselytos qui erant in terra Israel, post dimensionationem quam diemerat David, pater ejus; et inventi sunt centum quinquaginta millia, et tria millia sexcenti.

18. Fecitque ex eis septuaginta millia qui humeris onera portarent, et octoginta millia qui lapides in montibus

cederent; tria autem millia et sexcenta praepositos operum populi.

CAPUT III.

Templum extruitur cum portico, velo, et duabus columnis aeneis ante fores templi.

1. Et cepit Salomon edificare domum Domini in Jerusalem in monte Moria, qui demonstratus fuerat David, patri ejus, in loco quem paraverat David in area Ornan Jobasui.

2. Cepit autem edificare mense secundo, anno quarto regni sui.

3. Et haec sunt fundamenta quae fecit Salomon ut edificaret domum Dei: longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta, latitudinis cubitos viginti.

4. Porticum vero ante frontem, que tendebatur in longum juxta mensuram latitudinis domus, cubitorum viginti; porro altitudo centum viginti cubitorum erat, et deauravit eam intrinsecus auro mundissimo.

5. Domum quoque majorem texti tabulis ligneis abiegnis, et laminas auri obrizi affixit per totum; sculptisque in ea palmas, et quasi catenulas se invicem complectentes.

6. Stravit quoque pavimento templi protiosissimo marmore, deoere mullo.

7. Porro arum erat protiosissimum de cujus laminis textit domum, et trabes ejus, et postes, et parietes, et ostia; et celavit cherubim in parietibus.

8. Fecit quoque domum Sancti sanctorum longitudinem juxta latitudinem domus, cubitorum viginti; et latitudinem similiter viginti cubitorum; et laminis aureis textit eam, quasi talenti sexcentis.

9. Sed et clavos fecit aureos, ita ut singuli clavi siclos quinquagenos appenderent. Gemasque quoque textit auro.

10. Fecit etiam in domo Sancti sanctorum cherubim duos, opere statuarum, et textit eos auro.

11. Ala cherubim viginti cubitis extendebantur, ita ut una ala haberet cubitos quinque, et tangeret parietem domus; et altera, quinque cubitos habens, alam tangeret alterius cherub.

12. Similiter cherub alterius ala quinque habebat cubitos, et tangebat parietem; et ala ejus altera quinque cubito-

rum, alam cherub alterius contingebat.

13. Igitur alae utriusque cherubim expansae erant, et extendebantur per cubitos viginti; ipsi autem stabant erectis pedibus, et facies eorum erant versoae ad exteriorem domum.

14. Fecit quoque velum ex hyacintho, purpura, cocco, et bysso; et intexit ei cherubim.

15. Ante fores etiam templi duas columnas quae triginta et quinque cubitos habebant altitudinis; porro capita earum quinque cubitorum.

16. Nequen et quasi catenulas in oraculo, et superposuit eas capitibus columnarum; malogranaata etiam centum quae catenulas interposuit.

17. Ipsas quoque columnas posuit in vestibulo templi, unam a dextris, et alteram a sinistris; eam que a dextris erat vocavit Jachin, et que ad levam, Boaz.

CAPUT IV.

Constructio altaris aenei, maris fossilis, decem cochlearum, candelabrorum auroorum, mensarum, phylarum, ac ceterorum quae ad templum ejusque ornatum pertinebant.

1. Fecit quoque altare aeneum viginti cubitorum longitudinis, et quinque cubitorum latitudinis, et decem cubitorum altitudinis.

2. Mare etiam fusile decem cubitis a labio usque ad labium, rotundum per circuitum; quinque cubitos habebat altitudinis, et funicularis triginta cubitorum ambiebat gyrum ejus.

3. Similitudo quoque boum erat subter illud, et decem cubitis quadam extrinsecus calaturae, quasi duobus versibus alvum maris circuibant. Boves autem erant fusiles.

4. Et ipsum mare super duodecim boves impositum erat, quorum tres respiciebant ad aquilonem, et alii tres ad occidentem; porro tres alii orientem, et tres qui reliqui erant orientem, habentes mare superpositum; posteriora autem boum erant intrinsecus porro mari.

5. Porro vastitas ejus habebat mensuram palmi, et labium illius erat quasi labium calicis, vel repandi lili; capiebatque tria millia metretas.

6. Fecit quoque conchas decem; et

posuit quinque a dextris, et quinque a sinistris, ut lavarent in eis omnia quae in holocaustum oblatari erant; porro in mari sacerdotes lavabantur.

7. Fecit autem et candelabra aurea decem, secundum speciem quae Jussa erant fieri, et posuit ea in templo, quinque a dextris et quinque a sinistris.

8. Nequen et mensas decem, et posuit eas in templo, quinque a dextris et quinque a sinistris; phylas quoque aureas centum.

9. Fecit etiam atrium sacerdotum, et basilicam grandem, et ostia in basilica, quae textit aere.

10. Porro mare posuit in latere dextero, contra orientem ad meridiem.

11. Fecit autem Hiram lebetes, et crogras, et phylas; et complevit omne opus regis in domo Dei;

12. Hoc est columnas duas, et epistylla, et capita, et quasi quaedam reticulula quae capita tegerent super epistylla;

13. Malogranaata quoque quadringenta, et reticulula duo, ita ut bini ordines malogranaatorum singulis reticulis jungerentur, quae protegerent epistylla, et capita columnarum.

14. Bases etiam fecit, et conchas quas superposuit basibus;

15. Mare unum, boves quoque duodecim sub mari;

16. Et lebetes, et crogras et phylas. Omnia vasa fecit Salomoni Hiram, pater ejus, in domo Domini ex aere mundissimo.

17. In regione Jordanis fudit ea rex in argillosa terra, inter Sooth et Saredath.

18. Erat autem multitudo vasorum innumerabilis, ita ut ignoraretur pondus aeris.

19. Fecitque Salomon omnia vasa domus Dei, et altare aureum, et mensas, et super eas panes propositionis;

20. Candelabra quoque cum lucernis suis, ut lucentes ante oraculum juxta ritum, ex auro purissimo;

21. Et florentia quaedam, et lucernas, et forcipes aureos; omnia de auro mundissimo facta sunt.

22. Thyriasteria quoque, et thuribula, et phylas, et mortariola ex auro purissimo. Et ostia celavit templi interioris, id est in Sancta sanctorum; et ostia templi forinsecus aurea. Siquae completum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini.

¹ III Reg. 6, 1.

² II Reg. 14, 25. I Par. 21, 26.

³ III Reg. 7, 23.

CAPUT V.

Illas in templam vasis acrias, et oblatas plurimas donauit, eas continens tabulas Moyse in oraculis inductas, unde gloria Domini implet templum.

1. Intulit igitur Salomon tomnia que voverat David, patris suus; argentum, et aurum, et universa vasa posuit in thesauris domus Dei.

2. Post que congregavit majores nata Israel, et cunctos principes tribuum, et capita familiarum de filiis Israel in Jerusalem, ad adducere arcam federis Domini de Civitate David, que est Sion.

3. Venerunt itaque ad regem omnes viri Israel in die sollemni mensis septimi.

4. Cumque venissent cuncti seniorum Israel, portaverunt levite arcam.

5. Et intulerunt eam, et omnem paratarum tabernaculi. Porro vasa sanctuarii que erant in tabernaculo portaverunt sacerdotes cum levitis.

6. Rex autem Salomon, et universus ceteros Israel, et omnes qui fuerunt congregati ante arcam, immolabant arietes et boves absque ullo numero, tanta enim erat multitudo victimarum.

7. Et intulerunt sacerdotes arcam federis Domini in locum suum, id est ad oraculum templi, in Sancta sanctorum, subter alas cherubim;

8. Ita ut cherubim expanderet alas suas super locum in quo posita erat arca, et ipsam arcam tegerent cum vocibus suis.

9. Vocium autem, quibus portabatur arca, quia paululum longiores erant, capita parabant ante oraculum; si vero quis paululum fuisset intrinsecus, eos videre non poterat. Fuit itaque arca ibi usque in presentem diem.

10. Nihilque erat aliud in arca, nisi duo tabule; quas posuerat Moyses in Horeb, quando legem dedit Dominus filiis Israel egredientibus ex Aegypto.

11. Egressis autem sacerdotibus de sanctuario (omnes enim sacerdotes, qui ibi poterant inveniri, sanctificati sunt, nec adhuc in illis tempore vices, et ministerium ordo inter eos divinus erat).

12. Tam levite quam cantores, id est qui tui qui Asaph erant, et qui sub He-

man, et qui sub Idithun, filii et fratres eorum, vestiti bysinnis, cymbalis, et psalteris, et citharis concinabant, stantes ad orientalem plagam altaris, et cum eis sacerdotes centum viginti canentes tubis.

13. Igitur cunctis pariter, et tubis, et voce, et cymbalis, et organis, et diversi generis musicorum concinentibus, et vocem in sublime tollentibus, longe sonitus audiebatur; ita ut cum Dominum laudare copissent, et dicere: Confitemini Domino, quoniam bonus, etiam in aeternum misericordia eius, impletur domus Dei nubes.

14. Nec possent sacerdotes stare et ministrare propter caliginem; compleverat enim gloria Domini domum Dei.

CAPUT VI.

Benedixit Salomon populo Israel, et gratias Deo agit de implatione promissionis facte David, oraque supplicet coram multitudine, ut orantiam in templo vota Deus exaudiat.

1. Tunc Salomon ait: Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine;

2. Ego autem edificavi domum nomini ejus, ut habitaret ibi in perpetuum.

3. Et convertit rex faciem suam, et benedixit universam multitudinem Israel (nam omnis turba stabat intenta), et ait:

4. Benedixit Dominus, Deus Israel, qui, quod locutus est David, patri meo, opere complevit, dicens:

5. A die qua eduxi populum meum de terra Aegypti, non elegi civitatem de cunctis tribubus Israel, ut edificaretur in ea domus nominali meo; neque elegi quemquam alium virum, ut esset dux in populo meo Israel;

6. Sed elegi Jerusalem et sit nomen meum in ea, et elegi David ut constituerem eum super populum meum Israel;

7. Cumque fuisset voluntatis David, patris mei, et edificaret domum nomini Domini, Dei Israel;

8. Dixit Dominus ad eum: Quia hoc fuit voluntas tua, et edificares domum nomini meo, bene quidem fecisti hujusmodi habere voluntatem;

9. Sed non tu edificabis domum; verum filius tuus, qui egredietur de lum-

¹ III Reg. 8, 19.

his tuis, ipse edificabit domum nomini meo.

10. Complevit ergo Dominus sermonem suum quem locutus fuerat. Et ego surrexi pro David, patre meo; et sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus; et edificavi domum nomini Domini, Dei Israel.

11. Et posui in ea arcam in qua est pactum Domini quod pepigit cum filiis Israel.

12. Stetit ergo coram altari Domini et adverso universam multitudinem Israel, et extendit manus suas;

13. Simuldem locerat Salomon basin suam, et posuerat eam in medio basilice, habentem quinque cubitos longitudinis, et quinque cubitos latitudinis, et tres cubitos altitudinis; statitque super eam; et deinceps flexis genibus contra universam multitudinem Israel, et palmis in caelum levatis,

14. Ait: Domine, Deus Israel, non est similis tui Deus in caelo et in terra; qui custodis pactum et misericordiam cum servis tuis, qui ambulat coram te in toto corde suo;

15. Qui praestitisti servo tuo David, patri meo, quaecumque locutus fueras ei; et qua ore promiseras, opere complesti, sicut et praesens tempus probat.

16. Nunc ergo, Domine, Deus Israel, imple servo tuo, patri meo, David, quaecumque locutus es, dicens: Non desiccat ut te vir coram me, qui sedeat super thronum Israel, ita tamen si custodierint filii tui vias suas, et ambulaverint in lege mea, sicut et tu ambulasti coram me.

17. Et nunc, Domine, Deus Israel, firmetur sermo tuus, quem locutus es servo tuo David.

18. Ergone credibile est ut habitet Deus cum hominibus super terram? Si caelum et caeli caelum non te capiunt, quanto magis domus ista quam edificasti!

19. Sed ad hoc tantum facta est ut respicias orationem servi tui, et observationem ejus, Domine Deus meus, et audias preces quas fundit famulus tuus coram te,

20. Et aperias oculos tuos super domum istam diebus ac noctibus, super locum iri quo pollicitus es ut invocaretur nomen tuum,

21. Et exaudires orationem quam servus tuus orat in eo, et exaudias preces famuli tui Israel. Quicumque oraverit in loco isto, exaudi de habitaculo tuo, id est de caelis, et propitiare.

22. Si peccaverit quisquam in prosum suum, et iuraro contra eum paratas venerit, sive quo maledicto constrinxerit coram altari in domo ista,

23. Tu audies de caelo, et facies iudicium servorum tuorum, ita ut reddas iniquo viam suam in caput proprium, et aliscaris iustum, retribuens ei secundum iustitiam suam.

24. Si superatus fuerit populus tuus Israel ab inimicis (peccabunt enim tibi), et conversi egerint penitentiam, et obsecraverint nomen tuum, et fuerit deprecati in loco isto,

25. Tu exaudies de caelo, et propitiare peccato populi tui Israel, et reduce eos in terram quam dedisti eis et patribus eorum.

26. Si chauso caelo pluvia non fluxerit propter peccata populi, et deprecati te fuerint in loco isto, et confessi nomini tuo, et conversi a peccatis suis, cum eos adixeris,

27. Exaudi de caelo, Domine, et dimitte peccata servis tuis et populi tui Israel; et doce ovisiam bonam per quam ingredierint, et da pluviam terrae quam dedisti populo tuo ad possidendam.

28. Fames si orta fuerit in terra, et pestilentia, et arugo, et aurugo, et locustia, et bruchus, et hostes, vastatis regionibus, portas obaserint civitatis, omnisque plaga et infirmitas praesentis;

29. Si quis de populo tuo Israel fuerit deprecatus, cognoscens plagam et infirmitatem suam, et expandit manus suas in domo haec,

30. Tu exaudies de caelo, de sublimi scilicet habitaculo tuo, et propitiare; et reddes unicuique secundam vias suas, quas nosti cum habere in corde suo (tu enim solus nosti corda filiorum hominum),

31. Ut timeant te, et ambulent in viis tuis cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae quam dedisti patribus nostris.

32. Externum quoque, qui non est de

¹ III Reg. 7, 51.
² III Reg. 8, 1.

¹ II Mach. 2, 8.

² Inf. 20, 9.

populo tuo Israel, si venerit de terra longinqua, propter nomen tuum magnam, et propter manum tuam robustam, et brachium tuum extensum, et adoraverit in loco isto.

33. Tu exaudies de celo, firmissimo habitaculo tuo, et facies cuncta, pro quibus invocaverit te ille peregrinus, ut sciant omnes populi terrae nomen tuum, et timeant te sicut populus tuus Israel, et cognoscant quia nomen tuum invocatum est super domum hanc quam aedificavi.

34. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra adversarios suos per viam in qua miseris eos, adorabant te contra viam in qua civitas haec est quam elegisti, et domus quam aedificavi nominis tui.

35. Tu exaudies de caelo preces eorum, et obsecrationem, et ulciscaris.

36. Si autem peccaverint tibi (1) neque enim est homo qui non peccet) et fratres fueris eis, et tradideris hostibus, et captivos duxerint eos in terram longinquam, vel certe quae iuxta est.

37. Et conversi in corde suo, in terra ad quam captivi ducti fuerant, egerint poenitentiam, et deprecati te fuerint in terra captivitatis suae, dicentes: Peccavimus, inique fecimus, iniuste egimus.

38. Et reversi fuerint ad te in toto corde suo et in tota anima sua, in terra captivitatis suae ad quam ducti sunt, adorabant te contra viam terrae suae quam dedisti patribus eorum, et urbis quam elegisti, et domum quam aedificavi nominis tui.

39. Tu exaudies de caelo, hoc est de firmo habitaculo tuo, preces eorum, et facias iudicium, et dimittas populo tuo, quantumvis peccatori;

40. Tu es enim Deus meus. Aperiantur, quae sunt, oculi tui, et aures tuae intente sint ad orationem quam fit in loco isto.

41. 2 Nunc igitur consurge, Domine Deus, in requiem tuam, tu et arca fortitudinis tuae. Sacerdotes tui, Domine Deus, induantur salutem et sancti tui letentur in bonis.

42. Domine Deus, ne averteris faciem christi tui; memento misericordiarum David, servi tui.

1 III Reg. 8. 46. Eccli. 7, 21. Joan. 1, 8.
2 Ps. 137, 9.

CAPUT VII.

Post devota caelesti igne sacrificia. Dei majestas templum implet; et, plurimas inimicis hostibus, templi dedicatio septem diebus celebratur, diebus octavo fit collecta; Deum autem Salomonem revelat se ipsa orationem exaudisse.

1. Cumque complisset Salomon fundens preces, ignis descendit de caelo, et devoravit holocausta et victimas; et 2 majestas Domini implevit domum.

2. Nec poterant sacerdotes ingredi templum Domini, eo quod impleisset majestas Domini templum Domini.

3. Sed et omnes filii Israel videbant descendentem ignem et gloriam Domini super domum; et convulsos prae in terram super pavimento stratum lapide, adoraverunt, et laudaverunt Dominum: Quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia ejus.

4. Rex autem et omnis populus inclinabant victimas coram Domino.

5. 4 Mactavit igitur rex Salomon hostias, boum viginti duo milia, arietum centum viginti milia; et dedicavit domum Dei rex, et universus populus.

6. Sacerdotes autem stabant in officiis suis, et levite in organis carminum Domini, quae fecit David rex ad laudandum Dominum: Quoniam in aeternum misericordia ejus; hymnos David canentes per manus suas; porro sacerdotes caneant tubis ante eos, cunctaque Israel stabat.

7. Sanctificavit quoque Salomon medium atriis ante templum Domini, obdolerat enim ibi holocausta, et adipes pacificorum, quia altare aeneum quod fecerat non poterat sustinere holocausta, et sacrificia, et adipes.

8. Fecit ergo Salomon solemnitatem in tempore illo septem diebus, et omnis Israel cum eo; ecclesia magna valde introitit Emath usque ad torrentem Aegypti.

9. Fecitque die octavo collectam, eo quod dedicasset altare septem diebus, et solemnitatem celebrasset diebus septem.

10. Igitur in die vigesimo tertio mensis septimi dimisit populos ad tabernacula sua, letantes atque gaudentes super

3 III Mach. 2, 8.
4 III Reg. 8, 63.

CAPUT VII.

bono quod fecerat Dominus David, et Salomon, et Israel, populo suo.

11. 1 Complēvitque Salomon domum Domini, et domum regis, et omnia quae dicit posuerat in corde suo, ut faceret in iō me Domini, et in domo sua, et praeparatus est.

12. Apparuit autem ei Dominus nocte, et ait: Audivi orationem tuam, et elegi locum istum mihi in domum sacrificii.

13. Si clausero caelum, et pluvia non fuerit, et mansero et praecipero locustas et devoret terram, et misero pestilentiam in populum meum;

14. Conversus autem populus meus, super quos invocatum est nomen meum, super deprecatus me fuerit, et exquisierit faciem meam, et egerit poenitentiam a visis suis peccatis, et ego exaudiam de caelo, et propitius ero peccatis eorum, et sabnabo terram eorum.

15. Oculi quoque mei erunt aperti, et aures meae erectae ad orationem ejus qui in loco isto oraverit;

16. Elegi enim, et sanctificavi locum istum, ut sit nomen meum ibi in saeculum, et permaneat oculi mei, et cor meum ibi cunctis diebus.

17. Tu quoque si ambulaveris coram me, sicut ambulavit David, pater tuus, et fueris iuxta omnia quae praecepi tibi, et iustitias meas iudicium servaveris,

18. suscipiabo thronum regni tui, sicut pollicitus sum David, patri tuo, dicens: Non auferetur de stirpe tua vir qui sit princeps in Israel.

19. Si autem aversi fueritis, et dereliqueritis iustitias meas et precepta mea, quae proposui vobis, et abeuntes servieritis diis alienis, et adoraveritis eos,

20. Evellam vos de terra mea, quam dedi vobis; et domum hanc quam sanctificavi nomini meo projiciam a facie mea, et tradam eam in parabolam, et in exanulum cunctis populis;

21. Et domus ista erit in proverbium universis transsuntibus, et dicent stупentes: Quare fecit Dominus sic terrae huic, et domui huic?

22. Respondebuntque: Quia dereliquerunt Dominum, Deum patrum suorum, qui eduxit eos de terra Aegypti, et apprehenderunt deos alienos, et adoraverunt eos, et colorant; idcirco venerunt super eos universa haec mala.

1 III Reg. 9, 1.

CAPUT VIII.

Aedificata a Salomone varis civitatibus, reliquias gentium sibi fecit tributarias; offert holocausta, et sacerdotum ac levitarum ministeria iuxta dispositionem David constituit; misaque classe plurimum auri ex Ophir referunt ad Salomonem.

1. Expletis autem viginti annis, 2 postquam aedificavit Salomon domum Domini et domum suam.

3. Civitates quae dederat Hiram Salomoni aedificavit, et habitare ibi fecit filios Israel.

4. Abiit quoque in Emath Suba, et obtinuit eam.

5. Et aedificavit Palmyram in deserto, et alias civitates munitionissimas aedificavit in Emath.

6. Extruxitque Bethoron superiorum et Bethoron inferiorum, civitates muratas, habentes portas et rectes et seras;

7. Balsath etiam, et omnes urbes firmissimas quae fuerunt Salomonis, cunctaque urbes quadrigarum, et urbes equitum. Omnia quaecumque voluit Salomon atque disposuit, aedificavit in Jerusalem et in Libano, et in universa terra potestatis suae.

8. Omnem populum qui derelictus fuerat de Bethelis, et Amorrhais, et Pherezais, et Hevails, et Jebusais, qui non erant de stirpe Israel.

9. De filiis eorum, et de posteris, quos non interfecerant filii Israel, subjugavit Salomon in tributarios usque in diem hanc.

10. Porro de filiis Israel non posuit servitum operibus regis; ipsi enim erant viri bellatores, et duces primi, et principes quadrigarum et equitum ejus.

11. Omnes autem principes exercitus regis Salomonis fuerunt ducenti quinquaginta, qui erudiebant populum.

12. Fillam vero Pharaonis transtulit de Civitate David in domum quam aedificaverat ei; dixit enim rex: Non habitabit urx mea in domo David, regis Israel, eo quod sanctificata sit, quia ingressa est in eam ara Domini.

13. Tunc obtulit Salomon holocausta Domini super altare Domini quod extruxerat ante porticum.

14. Ut per singulos dies offerretur in eo iuxta preceptum Moysi in sabbatis, et in calendis, et in festis diebus, ter

2 III Reg. 9, 10.

per annum, id est in solemnitate Azy-
morum, et in solemnitate Hebdoma-
darum, et in solemnitate Tabernacu-
lurum.

14. Et constituit iuxta dispositionem
David, patris sui, officia sacerdotum in
ministeriis suis; et levitas in ordine suo,
et laudarent, et ministrarent coram sa-
cerdotibus iuxta ritum uniuscujusque
diei; et janitores in divisionibus suis
per portam et portam; sic enim praece-
perat David, homo Dei.

15. Nec praetergressi sunt de manda-
tis regis, tam sacerdotes quam levites,
ex omnibus quae praeceperat, et in cus-
todiis thesaurorum.

16. Omnes impensas preparatas ha-
bitavit Salomon, ex eo die quo fundavit
domum Domini, usque in diem quo
perfecit eam.

17. Tunc abiit Salomon in Asiongaber,
et in Ailath, ad oram maris Rubri, quae
est in terra Edom.

18. Misit autem ei Hiram per manus
servorum suorum naves, et nautes gra-
ros maris, et abierunt cum servis Salo-
monis in Ophir, thurulentisque inde qua-
dringenta quinquaginta talenta auri, et
attulerunt ad regem Salomonem.

CAPUT IX.

Regina Saba Salomonem admirata sapientiam,
datis acceptisque muneribus discessit; pon-
dus auri quo Salomon, quotannis afferre-
batur, hastas, scuta, quinque convivii vasa
aurea, et solum eburneum auro vestitum
exstravit; describit quoque amplitudo
divitiarum, sapientiae et potestatis Salo-
monis; qui anno regni sui quadragesimo
moritur, succedente filio Roboam.

1. Regina quoque Saba, cum audisset
famae Salomonis, venit et tentavit
eum in significationibus in Jerusalem, cum
magnis opibus, et camelis qui porta-
bant armata, et auri plurimum, gem-
masque pretiosas. Cumque venisset ad
Salomonem, locuta est ei quaecumque
erat in corde suo.

2. Et exposuit ei Salomon omnia quae
proposuerat; nec quidquam fuit quod
non perspicuum ei fecerit.

3. Quae postquam vidit, sapientiam
scilicet Salomonis, et domum quam aedi-
ficaverat,

4. Necnon et cibaria mense ejus, et

¹ III Reg. 10, 1. Math. 13, 42. Luc. 11, 31.

habitaentia servorum, et officia minis-
trorum ejus et vestimenta eorum, pie-
ceras quoque et vestes eorum, et vic-
timas quas immolabat in domo Domini,
non erat prae stupore ultra in ea spi-
ritus.

5. Dixitque ad regem: Verus est sermo
quem audiveram in terra mea de virtu-
tibus et sapientia tua.

6. Non credebam narrantibus, donec
ipsa venissem, et vidissem oculi mei, et
probavissem viam, meditantem sapientie
tuae mihi fuisse narratam. Viciisti famam
virtutibus tuis.

7. Beati viri tui, et beati servi tui, qui
assistunt coram te omni tempore, et au-
diunt sapientiam tuam!

8. Sit Dominus Deus tuus benedic-
tus, qui voluit te ordinare super thro-
num suum, regem Domini Dei tui. Quia
diligit Deus Israel, et vult servare eum
in aeternum, idcirco posuit te super eum
regem, ut facias iudicia aequae Justitiam.

9. Dedit autem regi centum viginti
talenta auri, et aromata multa nimis,
et gemmas pretiosissimas. Non fuerunt
aromata talia ut haec qua dedit regis
Saba regi Salomoni.

10. Sed et servi Hiram cum servis
Salomonis attulerunt aurum de Ophir,
et ligna thiyina, et gemmas pretiosis-
simas;

11. De quibus fecit rex, de lignis scilicet
thiyinis, gradus in domo Domini, et in
domo regis, citharas quoque, et pal-
teria, cantoribus. Nunquam vix sunt in
terra Juda ligna talia.

12. Rex autem Salomon dedit reginae
Saba auro, et quae voluit, et quae postu-
lavit, et multo plura quam attulerat ad
eum; quae reversa, abiit in terram suam
cum servis suis.

13. Erat autem pondus auri quod affer-
rebat Salomon per singulos annos,
sexcenta sexaginta sex talenta auri.

14. Excepta ea summa quam legati
diversarum gentium, et negotiatio-
rum afferre consueverant, omnesque reges
Arabiae, et satrapae terrarum, qui com-
portabant aurum et argentum Salomoni.

15. Fecit igitur rex Salomon ducentas
hastas aureas de summa sexcentorum
aureorum, qui in singulis hastis expen-
debantur.

16. Trecenta quoque scuta aurea tre-
centorum aureorum, quibus tegebantur
singula scuta; posuitque ea rex in arma-
mentario quod erat consitium nemora.

17. Fecit quoque rex solum eburneum
grande, et vestivit illud auro
mundissimum.

18. Sed et quoque gradus quibus as-
cendebatur ad solum, et scabellum
aureum, et brachiola duo, altrinsecus,
et duos leones stantes iuxta brachiola.

19. Sed et alios duodecim leonculos
stantes super sex gradus ex utraque
parte; non fuit tale solum in universa
regis.

20. Omnia quoque vasa convivii regis
erant aurea, et vasa domus saltus Libani
ex auro purissimo; argentum enim in
diebus illis pro nihilo reputabatur;

21. Siquidem naves regis ibant in
Tharsis cum servis Hiram, semel in
annis tribus; et de'erchant inde aurum
et argentum, et ebur, et simias, et pa-
vos.

22. Magnificatus est igitur Salomon
super omnes reges terrae prae divitiis et
gloria;

23. Omnesque reges terrarum desi-
derabant videre faciem Salomonis, et
audire sapientiam quam dederat Deus
in corde ejus;

24. Et de'rebant ei munera, vasa
argentea et aurea, et vestes, et arma, et
aromata, equos, et mulos per singulos
annos.

25. Habuit quoque Salomon quadra-
ginta millia equorum in stabulis, et
curruum equitumque duodecim millia;
constituitque eos in urbibus quadriga-
rum, et ibi erat rex in Jerusalem.

26. Exercit etiam potestatem super
cunctos reges a flumine Euphrate usque
ad terram Philistinorum, et usque ad
terminos Aegypti.

27. Tantamque copiam praeavit ar-
genti in Jerusalem quasi lapidum, et
cedrorum tantam multitudinem velut
sycamoram quae gignuntur in campe-
stribus.

28. Adducebantur autem ei equi de
Aegypto cunctisque regionibus.

29. Reliqua autem opera Salomoni-
cum, primum et novissimum, scripta
sunt in verbis Nathan prophetae, et in
libris Abis Silonitis, in visione quoque
Ado vidensis contra Jeroboam, filium
Nabal.

30. Regnavit autem Salomon in Jeru-
salem super omnem Israel quadra-
ginta annis;

31. Dormivitque cum patribus suis,
et sepelirent eum in Civitate David;

regnavitque Roboam, filius ejus, pro
eo.

CAPUT X.

Roboam, spreto seniorum consilio, et juve-
nile secutus, aciebat regnum in domo; Ise-
duabus, Jeroboam decem tribus imperavit.

1. Profectus est autem Roboam in
Sichem; illuc enim cunctus Israel con-
venerat ut constituerent eum regem.

2. Quod cum audisset Jeroboam, filius
Nabal, qui erat in Aegypto (fugerat
quippe illic ante Salomonem), statim
reversus est.

3. Vocavitque eum, et venit cum
universo Israel, et locati sunt ad Ro-
boam, dicentes:

4. Pater tuus durissimo juro nos
pressit; tu leviora impera patre tuo
qui nobis imposuit gravem servitutem;
et paululum de onere subleva, ut ser-
viamus tibi.

5. Qui ait: Post tres dies revertimini
ad me. Cumque abiisset populus,

6. Iniit consilium cum senibus qui
steterant coram patre ejus Salomone
dum adhuc viveret, dicens: Quid datis
consilii ut respondeam populo?

7. Qui dixerunt ei: Si placueris popu-
lo huic, et lenivieris eos verbis cle-
mentibus, servient tibi omni tempore.

8. At ille reliquit consilium senum,
et cum juvenibus tractare cepit qui
cum eo nutriti fuerant, et erant in co-
munitate illius.

9. Dixitque ad eos: Quid vobis vide-
tur? vel respondero quid debeo populo
huic, qui dixit mihi: Subleva jugum
quod imposuit nobis pater tuus?

10. At illi responderunt ut juvenes,
et nutriti cum eo in delictis, atque
dixerunt: Sic loqueris populo qui dixit
tibi: Pater tuus aggravavit jugum nos-
trum; tu, subleva; et sic respondebis
ei: Minimus digitus meus grossior est
lumbis patris mei.

11. Pater meus imposuit vobis grave
jugum; et ego majus pondus apponam.
Pater meus cecidit vos flagellis; ego
vero cedam vos scorpionibus.

12. Venit ergo Jeroboam et universus
populus ad Roboam die tertio, sicut
praeeperat eis.

13. Responditque rex dura, derelicto
consilio seniorum;

¹ III Reg. 12, 1.

14. Locutusque est juxta juvenum voluntatem : Inter meus grave vobis imputo ut jugam : quod ego gravius faciam. Pater meus cecidit vos flagellis : ego vero caedam vos scorpionibus.

15. Et non acquirit populi precibus : erit enim voluntatis Dei et completur sermo ejus : quem locutus fuerat per manum Ahie Silonitis ad Jeroboam, filium Nabat.

16. Populus autem universus, rego duriora dicente, sic locutus est ad eum : Non est nobis pars in David, neque hereditas in filio Isai. Revertete in tabernacula tua, Israel. Tu autem pascis domum tuam, David. Et abiit Israel in tabernacula sua.

17. Super filios autem Israel qui habitabant in civitatibus Juda regnavit Roboam.

18. Miserique rex Roboam Aduram, qui preerat tributis : et lapidaverunt eum filii Israel, et mortuus est. Porro rex Roboam curram festinavit ascendere, et fugit in Jerusalem.

19. Necessitate Israel a domo David, usque ad diem hanc.

CAPUT XI.

Roboam dum vult armis integram regnum paternum recuperare, pro Semetiam precipit Deus ne pugnet contra Israel : extractis autem a Roboam multis civitatibus, confuunt ad eum levites ac sacerdotes abjecti a Jeroboam, ceterique Dei cultores : Roboam autem multas dicit uxores ac concubinas.

1. Venit autem Roboam in Jerusalem, et convocavit universam domum Juda et Benjamin, centum octoginta milia electorum atque bellantium, ut dimicaret contra Israel, et converteret ad se regnum suum.

2. Factusque est sermo Domini ad Semetiam, hominem Dei, dicens :

3. Loquere ad Roboam, filium Salomonis, regem Juda, et ad universum Israel qui est in Juda et Benjamin :

4. Hec dicit Dominus : Non ascendetis, neque pugnabitis contra fratres vestros : revertatur unusquisque in domum suam, quia mea hoc gustum est voluntate. Qui, cum audisset sermonem Domini, reversi sunt, nec perrexerunt contra Jeroboam.

¹ III Reg. 11, 29.

5. Habitavit autem Roboam in Jerusalem, et edificavit civitates muratas in Juda.

6. Extruxitque Bethlehem, et Etam, et Thecae.

7. Bechsur quoque, et Socho, et Odolam,

8. Necon et Geth, et Maresa, et Ziph,

9. Sed et Aduram et Lachis, et Azocha, et Baran, que erant in Juda et Benjamin, civitates munitissimas.

11. Cumque classis esset in maris, posuit in eis principes, ciborumque heros, hoc est olei et vini.

12. Sed et in singulis uribus fecit armamentarium scutorum et hastarum, firmavitque eas summa diligentia. Et imperavit super Judam et Benjamin.

13. Sacerdotes autem et levites, qui erant in universo Israel, venerunt ad eum de cunctis sedibus suis.

14. Relinquentes suburbana et possessiones suas, et transientes ad Judam et Jerusalem, eo quod abjecisset eos Jeroboam, et posteris ejus, ne sacerdotio Domini fungerentur.

15. Qui constituit sibi sacerdotes ex ceterorum, et demoniorum, vitulorumque quos fecerat.

16. Sed et de cunctis tribus Israel, quicumque desiderant cor suum ut quaereret Dominum, Deum Israel, venerunt in Jerusalem ad immolandum victimas suas coram Domino, Deo patrum suorum.

17. Et roboraverunt regnum Juda, et confirmaverunt Roboam, filium Salomonis, per tres annos : ambulaverunt enim in viis David et Salomonis annitantibus tribus.

18. Duxit autem Roboam uxorem Maahath, filiam Jerimoth, filii David : Abiahi quoque, filiam Eliab, filii Isai.

19. Que peperit ei filios, Jehu, et Somerim, et Zoom.

20. Post hanc quoque accepit Maacha, filiam Absalom, que peperit ei Abia, et Ethai, et Ziza, et Salomith.

21. Amavit autem Roboam Maacha, filiam Absalom, super omnes uxores suas et concubinas : nam uxores decem et octo duxerat, concubinas autem sexaginta : et genuit viginti octo filios, et sexaginta filias.

³ III Reg. 12, 21.

22. Constituit vero in capite Abiam, filium Maacha, ducem super omnes fratres suos : ipsum enim regem facere cogitabat.

23. Quia sapientior fuit, et potentior super omnes filios ejus, et in cunctis filiis Juda et Benjamin, et in universis civitatibus muratis : praebuitque eis escas plurimas, et multas potivas uxores.

CAPUT XII.

Propter peccata Roboam ac populi Juda, quinto anno regni ejus tradit filius Dama Sessac, regi Aegypti : qui, captis munitissimis civitatibus Juda, dissipat Jerusalem, captivumque regis ac templi thesauro, senis quoque aureis et argenteis, pro quibus sena fecit Roboam : cui mortuo succedit filius Abia.

1. Cumque roboratum fuisset regnum Roboam et confortatum, dereliquit legem Domini, et omnis Israel cum eo.

2. Anno autem quinto regni Roboam, ascendit Sessac, rex Aegypti, in Jerusalem (quia peccaverant Domino),

3. Cum mille ducentis curribus, et sexaginta millibus equitum : nec erat numerus vulgi quod venerat cum eo ex Aegypti, Libyes scilicet, et Troglodytae, et Aethiopes.

4. Cepitque civitates munitissimas in Juda, et venit usque in Jerusalem.

5. Semetiam autem principes Juda, qui congregati fuerant in Jerusalem, fugientes Sessac, dixitque ad eos : Hec dicit Dominus : Vos relinquitis me, et ego reliqui vos in manu Sessac.

6. Constatnamque principes Israel et rex dixerunt : Justus est Dominus.

7. Cumque vidisset Dominus quod humiliati essent, factus est sermo Domini ad Semetiam, dicens : Quia humiliati sunt, non disperdam eos, adboque sis auxilium auxiliis, et non stillabit furor meus super Jerusalem per manum Sessac.

8. Veruntamen servient ei, ut sciant distantiam servitutis meae, et servitutis regni terrarum.

9. Recessit itaque Sessac, rex Aegypti, ab Jerusalem, sublati thesauro domus Domini, et domus regis : omniaque se-

¹ III Reg. 14, 21.

² III Reg. 15, 2.

cum tulit, et clypeos aureos quos fecerat Salomon,

10. Pro quibus fecit rex oneros, et tradidit filios principibus scutariorum, qui custodiebant vestibulum palatii.

11. Cumque introiret rex domum Domini, veniebant scutarii et tollebant eos, iterumque referebant eos ad armamentarium suum.

12. Veruntamen quia humiliati sunt, adversa est ab eis ira Domini : nec delati sunt penitus, siquidem et in Juda inventa sunt opera bona.

13. Confortatus est ergo rex Roboam in Jerusalem, atque regnavit. Quadragesima autem et unius anni erat cum regnare cepisset, et decem et septem annis regnavit in Jerusalem, urbe quam elegit Dominus, ut confirmaret nomen suum ibi, de cunctis tribus Israel. Nomen autem matris ejus Naama Ammonitis.

14. Fecit autem malum, et non preparavit cor suum ut quaereret Dominum.

15. Opera vero Roboam, prima et nobilissima, scripta sunt in libro Semetiae prophetae, et Ado vidensis, et diligenter exposita. Pugnaveruntque adversum se Roboam et Jeroboam cunctis diebus.

16. Et dormivit Roboam cum patribus suis, sepultusque est in Civitate David : et regnavit Abia, filius ejus, pro eo.

CAPUT XIII.

Abia ad bellum contra Jeroboam accersens, delatarij exterriti Jeroboam a bello contra se, cum Deum habeant ducem, quem illi abjecerant, et sperans in Domino victor exiit, ac diversas capit civitates, et ex quatuor uxorijs procreat liberos octo et triginta.

1. Anno octavo decimo regis Jeroboam, regnavit Abia super Judam.

2. Tribus annis regnavit in Jerusalem : nomenque matris ejus Michai, filia Uriel de Gabaa. Et erat bellum inter Abiam et Jeroboam.

3. Cumque inisset Abia certamen, et haberet bellicosissimos viros, et electorum quadraginta milia, Jeroboam intravit contra eam centum viginti milia virorum, qui et ipsi electi erant, et ad bella fortissimi.

4. Stetit ergo Abia super montem Se-

¹ III Reg. 15, 7.

moron, qui erat in Ephraim, et ait : Audi, Jeroboam, et omnis Israel.

5. Num ignoratis quod Dominus, Deus Israel, dederit regnum David super Israel in sempiternum, ipsi et filiis ejus, in pactum salis?

6. Et surrexit Jeroboam, filius Nahat, servus Salomonis, filii David, et rebelavit contra dominum suum;

7. Congregatique sunt ad eum viri vanissimi et filii belial, et pravaerunt contra Roboam, filium Salomonis. Porro Roboam erat rudis, et corde pavido, nec potuit resistere eis.

8. Nunc ergo vos docilis quod resistere possitis regno Domino, quod possidet per filios David, habetisque grandem populi multitudinem, atque vitulos aureos quos fecit vobis Jeroboam in deos.

9. * Et cęlestis sacerdotes Domini, filios Aaron, atque levitas; et fecistis vobis sacerdotes sicut omnes populi terrarum. Quicumque venerit, et initiaverit manum suam in tauro de bobus, et in scribitibus septem, fit sacerdos eorum qui non sunt dei.

10. Noster autem Dominus Deus est, quem non reliquimus, sacerdotesque misistram Domino de filiis Aaron; et levites sunt in ordine suo.

11. Holocausta quodcum offerunt Domino per singulos dies, mane et vespere, et thymiana iuxta legis precepta confectum, et proponunt panes in mensa mandissimis; etque apud nos candellabrum aureum, et lucernas ejus, ut accendantur semper ad vespem; nos quoque custodimus precepta Domini Dei nostri, quem vos reliquistis.

12. Ergo in exercitu nostro dux Deus est, et sacerdotes ejus qui clangunt tubis, et resonant contra vos. Filii Israel, nolite pugnare contra Dominum, Deum patrum vestrorum, quia non vobis expellit.

13. Hęc illo loquente, Jeroboam retro moliebatur insidias; cumque ex adverso hostium staret, ignorantem Judam suo ambiebat exercitu.

14. Respicienti Judas vidit instare bellum ex adverso et post tergum, et clamavit ad Dominum; ac sacerdotes tubis canere ceperunt.

15. Omnesque viri Juda vociferati

* III Reg. 11, 28.

* III Reg. 12, 31.

sunt; et ecce illis clamantibus, perterruit Deus Jeroboam, et omnem Israel qui stabat ex adverso Abia et Juda.

16. Fugeruntque filii Israel Jodan; et tradidit eos Deus in manu eorum.

17. Percussit ergo eos Abia, et populus ejus, plaga magna; et corruerunt vulnerati ex Israel quingenta milia virorum fortium.

18. Humiliatique sunt filii Israel in tempore illo; et vehementissime confortati filii Juda, eo quod speraverint in Domino, Deo patrum suorum.

19. Persecutus est autem Abia fugientem Jeroboam, et cepit civitates ejus, Bethel et filias ejus, et Jesana cum filiis suis, Ephron quoque et filias ejus;

20. Nec valuit ultra resistere Jeroboam in diebus Abia. Quem percussit Dominus, et mortuus est.

21. Igitur Abia, confortato imperio suo, accepit uxores quatuordecim, procreavitque viginti duos filios, et seducit filias.

22. Reliqua autem sermonum Abia, viarumque, et operum ejus, scripta sunt diligentissime in libro Adde prophete.

CAPUT XIV.

Abia successit filius Asa, qui, pare a Deo concessa, idolum cultum subvertit, et civitates Juda edificat ac manit; Zarahue, regem Ethioipum, cum exercitu suo milium divino auxilio concidit ad interitorem.

1. Dormivit autem Abia cum patribus suis; et sepelierunt eum in Civitate David; * Regnavitque Asa, filius ejus, pro eo; in cujus diebus quievit terra annis decem.

2. Fecit autem Asa quod bonum et placitum erat in conspectu Dei sui; et subvertit altaria peregrini cultus, et excelsos.

3. Et confregit statuas, lucosque succidit.

4. Et precepit Judae ut quæreret Dominum, Deum patrum suorum, et faceret legem, et universa mandata;

5. Et abstulit de cunctis urbibus Juda aras et fana; et regnavit in pace.

6. Edificavit quoque urbes munitas in Juda, quia quietus erat, et nulla tem-

* III Reg. 15, 8.

que matrem idololatram imperio privat; populus autem jurat se Deo serviturum.

4. Azarias autem, filius Oded, factus est spiritus Dei.

5. Egrossus est in occursum Asa, et dixit ei: Audite me, Asa, et omnis Juda et Benjamin: Dominus vobiscum, quia fuistis cum eo. Si quæsieritis eum, invenietis; si autem deseriveritis eum, derelinquet vos.

6. Transiit autem multi dies in Israel absque Deo vero, et absque sacerdote doctore, et absque lege.

7. Cumque reversi fuissent in angustia sua ad Dominum, Deum Israel, et quæsierit eum, repererunt eum.

8. In tempore illo non erit pax egrediendi et ingrediendi, sed terrores undique in cunctis habitatoribus terrarum.

9. Pugnabit enim gens contra gentem, et civitas contra civitatem, quia Dominus conturbabit eos in omni angustia.

10. Vos ergo confortamini, et non dissolvantur manus vestre; erit enim merces operi vestro.

11. Quod cum audisset Asa, verba scilicet et prophetiam Azarias, filii Oded, prophete, confortatus est, et abstulit idola de omni terra Juda, et de Benjamin, et ex urbibus quas ceperat montis Ephraim. Et dedicavit altare Domini quod erat ante porticum Domini.

12. Congregavitque universum Judam et Benjamin, et advenas cum eis de Ephraim et de Manasse, et de Simeo; plures enim ad eum confugerant ex Israel, videntes quod Dominus Deus illius esset cum eo.

13. Cumque venissent in Jerusalem mense tertio, anno decimo quinto regni Asa.

14. Immolaverunt Domino in die illa, de manubis et præda quam adduxerant, boves septingentos, et arietes septem milia.

15. Et istravit ex more ad corroborandum fedus, ut quæreret Dominum, Deum patrum suorum, in toto corde et in tota anima sua.

16. Si qui autem, inquit, non quæsierit Dominum, Deum Israel, moriatur, a minimo usque ad maximum, a viro usque ad mulierem.

17. Juraveruntque Domino voce magna in jubilo, et in clangore tubæ, et in sonitu buccinarum,

poribus ejus bella surrexerant, pacem Domino largiente.

7. Dixit autem Judæ: Edificemus civitates istas; et vallemus muris; et roboremis turribus, et poris, et seris, donec a bellis quieta sunt omnia, eo quod quæsierimus Dominum, Deum patrum nostrorum, et dederit nobis pacem per agrum. Edificaverunt igitur, et nullum in extruendo impedimentum fuit.

8. Habuit autem Asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de Juda trecenta milia; de Benjamin vero scutiariorum et sagittariorum ducenta octoginta milia, omnes isti viri fortissimi.

9. Egrossus est autem contra eos Zarahiops cum exercitu suo decies centena milia, et curribus trecentis, et venit usque Maresa.

10. Porro Asa perrexit obviam ei, et instruit aciem ad bellum in valle Sephata, que est juxta Maresa;

11. Et invocavit Dominum Deum, et ait: * Domine, non est apud te ulla distantia, utrum in paucis auxiliieris, an in pluribus; adjuva nos, Domine Deus noster; in te enim et in tuo nomine habentes fiduciam, venimus contra hanc multitudinem. Domine, Deus noster tu es; non prevalcat contra te homo.

12. Exterritus itaque Dominus Ethioipes coram Asa et Juda; fugeruntque Ethioipes.

13. Et percussus est eos Asa, et populus qui cum eo erat, usque Gerara; et tulerunt Ethioipes usque ad intermedium, quia Dominus cedente contriti sunt, et exercitu illo præliante. Tulerunt ergo spolia multa.

14. Et percusserunt civitates omnes per circuitum Geraræ, grandis quippe cunctos terror invaserat; et diriperunt urbes, et multam prædam asportaverunt.

15. Sed et caulas ovium destroentes, tulerunt pecorum infinitam multitudinem et camelorum, reversique sunt in Jerusalem.

CAPUT XV.

Azarias prophetat Israelum futuram multo tempore absque Dei vero cultu, sacerdotio et lege; cujus prophetæ exhortatione confortatus Asa subvertit sortes idolorum, suam-

* I Reg. 14, 6.

15. Omnes qui erant in Juda cum execratione; in omni enim corde suo juraverant, et in tota voluntate quaesierunt eum, et inveniunt. Præstitit quoque eis Dominus requiem per circuitum.

16. Sed et Maacham, matrem Asa regis, ex angusto deposito immerit, eo quod fecisset in loco simulacrum Priapi; quod omnes contrivit, et in frusta comminuit, combussit in torrente Cedron.

17. Excoela autem derelicta sunt in Israel. Attamen rex Asa erat perfectam cunctis debus ejus.

18. Equo que vorerat patris suos, et ipse, intulit in domum Domini, argentum, et aurum, vasorumque diversam suppellectilem.

19. Bellum vero non fuit usque ad trigessimam quintam annum regni Asa.

CAPUT XVI.

Pugnante Basaa, rege Israel, contra Asa, vocavit Asa Benadad, regem Syriæ, in auxilium; et Sionni prophetam, ipsam ob id increpantem, in verum coniecit; ac dolore pedum cruentis, in medicorum arte spem ponens, anno regni sui quadringesimo primo moritur.

1. Anno autem trigesimo sexto regni ejus, ascendit Basaa, rex Israel, in Judam, et muro circumdabat Rama, ut nullus tute posset egredi et ingredi de regno Asa.

2. Protulit ergo Asa argentum et aurum de thesauris domus Domini, et de thesauris regis, misitque ad Benadad, regem Syriæ, qui habitabat in Damasco, dicens:

3. Fœdus inter me et te est, pater quoque meus et pater tuus habere concordiam; quam ob rem misi tibi argentum et aurum, ut, rupto fœdere quod habes cum Basaa, rege Israel, facias eum a me recedere.

4. Quo comperito, Benadad misit principes exercituum suorum ad urbes Israel, qui percellerunt Abion, et Dan, et Abelnaiam, et universas urbes Nephthali muratas.

5. Quod cum audisset Basaa, desit edificare Rama, et intermisit opus suum.

6. Porro Asa rex assumpsit universum Judam, et toleravit lapides de Rama, et ligna que adificationi preparaverat Basaa, edificavitque ex eis Basaa et Maspha.

7. In tempore illo venit Hanaai, propheta, ad Asa, regem Juda, et dixit ei: Quia habuisti fiduciam in rege Syriæ, et non in Domino Deo tuo, hinc evasit Syriæ regis exercitus de manu tua.

8. Nonne Æthiopes et Libyæ multo plures erant quadrigis, et equibus, et multitudinem animæ, quos, cum Domino credidisses, tradidit in manu tua?

9. Oculi enim Domini contemplantur universam terram, et præbent fortitudinem his qui corde perfecti credunt in eum. Stulte igitur egisti, et propter hoc ex presenti tempore adversum te bella consurgent.

10. Iratusque Asa adversus videntem, jussit eum mitti in verum; valde quippe super hoc fuerat indignatus; et interfecit de populo in tempore illo plurimos.

11. Opera autem Asa, prima et novissima, scripta sunt in libro regum Juda et Israel.

12. Egrotavit etiam Asa, anno trigesimo nono regni sui, dolore pedum vehementissimo; et nec in infirmitate sua quaesivit Dominum, sed magis in medicorum arte confisus est;

13. Dormivitque cum patribus suis, et mortuus est anno quadringesimo primo regni sui.

14. Et sepelierunt eum in sepulcro suo quod federat sibi in Civitate David; posteruntque eum super lectum suum plenum aromatis et unguentis moreticis que erant pingentiarum arte confecta; et combusserunt super eum ambitioem nimiam.

CAPUT XVII.

Flis Josaphat patri Asa succedens, dicitis patesce et armis, mittit doctores legis Dei per universum Judam; cujus principes recensentur cum numero subditorum militum.

1. Regnavit autem Josaphat, filius ejus, pro eo, et invaluit contra Israel.

2. Constituitque militum numerum in cunctis urbibus Juda que erant vallate muris; presidiaque disposuit in terra Juda, et in civitatibus Ephraim, quas ceperat Asa, pater ejus.

3. Et fuit Dominus cum Josaphat, quia ambulavit in visis David, patris sui, primis, et non speravit in Basalm.

4. Sed in Deo patris sui; et perrexit

in preceptis illius, et non juxta peccata Israel.

5. Confirmavitque Dominus regnum in manu ejus, et dedit omnia Juda munera Josaphat; factoque sunt ei insigne divitiæ, et multa gloria.

6. Cumque supmississet cor ejus audaciam propter visus Domini, etiam excelsa et lucos de Juda abstulit.

7. Tertio autem anno regni sui, misit de principibus suis Benaiam, et Obisiam, et Zachariam, et Nathanael, et Micheam, ut docerent in civitatibus Juda;

8. Et cum eis levitas Semeiam, et Nathaniah, et Zabadiam, Asael quoque, et Semiramoth, et Jonathan, Adoniamque, et Tobiam, et Toh-Adoniam, levitas, et cum eis Elisama et Jeram sacerdotes.

9. Docebantque populum in Juda, habentes librum legis Domini; et circuibant cunctas urbes Juda, atque erudiebant populum.

10. Itaque factus est pavor Domini super omnia regna terrarum que erant per egrum Juda, nec audebant bellare contra Josaphat.

11. Sed et Philisthai Josaphat munera deferabant, et vectigal argenti; Arabes quoque adducebant pecora, arietum septem millia septingenta, et hircorum totidem.

12. Crevit ergo Josaphat, et magnificatus est usque in sublimem; atque ædificavit in Juda domos ad instar turrium, urbisque muratas.

13. Et multa opera paravit in urbibus Juda; viri quoque bellatores et robusti erant in Jerusalem;

14. Quorum iste numerus per domos atque familias singulorum: In Juda principes exercitus: Ednas dux, et cum eo robustissimi viri trecenta millia.

15. Post hunc Johanan princeps, et cum eo ducenta octoginta millia.

16. Post istam quoque Amasias, filius Zechari, consecratus Domino, et cum eo ducenta millia virorum fortium.

17. Hunc sequēbatur robustus ad præcæta filius, et cum eo tonentium arcum et cyprium ducenta millia.

18. Post istam etiam Joazabad, et cum eo centum octoginta millia expeditorum militum.

19. Hi omnes erant ad manum regis, exceptis illis quos posuerat in urbibus muratis, in universo Juda.

CAPUT XVIII.

Josaphat impio Achab affinitate junctus, sumpta filio Jeram in uxorem filia Achab, ascendit cum eo contra Ramoth-Galad, cu pseudo prophetis victoriam promittentibus; Michæas autem contrarium prophetans, incarcerationi sed Achab juxta Michæam prophetiam in bello occiditur.

1. Fuit ergo Josaphat dives et inclutus multum, et affinitate conjunctus est Achab.

2. Descenditque post annos ad eum in Samariam, ad cujus adventum mactavit Achab arietes et boves plurimos, ipsi, et populo qui venerat cum eo; persuasitque illi ut ascenderet in Ramoth-Galad.

3. Dixitque Achab, rex Israel, ad Josaphat, regem Juda: Veni mecum in Ramoth-Galad. Cui ille respondit: Ut ego, et tu; sicut populi tui, sic et populi meus; tecumque erimus in bello.

4. Dixitque Josaphat ad regem Israel: Consule, obsecro, impresariarum sermonem Domini.

5. Congregavit igitur rex Israel prophetarum quadringentos viros, et dixit ad eos: In Ramoth-Galad ad bellandum ire debemus, an quiescere? At illi: Ascende, inquit, et tradet Deus in manu regis.

6. Dixitque Josaphat: Numquid non est hic prophetas Domini, ut ad illo etiam requiramus?

7. Et ait rex Israel ad Josaphat: Est vir unus a quo possumus querere: Domini voluntatem: sed ego eum odium, quia non prophetat mihi bonum, sed malum omni tempore: est autem Michæas, filius Jemla. Dixitque Josaphat: Ne loquaris, rex, hoc modo.

8. Vocavit ergo rex Israel nuntium de eunuchis, et dixit ei: Voca cito Michæam, filium Jemla.

9. Porro rex Israel, et Josaphat, rex Juda, uterque sedebant in solio suo, vestiti cultu regio; sedebat autem in area juxta portam Samarie; omnique prophetæ vaticinabantur coram eis.

10. Sedecias vero, filius Chanaana, fecit sibi cornua ferrea, et ait: Hæc dicit Dominus: His ventibus Syriam, donec conteras eam.

11. Omnesque prophete similiter prophetabant, atque dicebant: Ascende in

Ramoth-Galaad; et prosperaberis; et tradet eos Dominus in manu regis.

12. Nuntius autem qui erat ad vocandum Michæam, ait illi: En verba omnium prophetarum, uno ore, bona regi annuntiant; queso ergo te ut et sermo tuus ab eis non dissociat, loquarisque prospera.

13. Cui respondit Michæas: Vivit Dominus, qui quodcumque dixerit mihi Deus meus, hoc loquar.

14. Venit ergo ad regem. Cui rex ait: Michæa, ire debemus in Ramoth-Galaad ad bellandum, an quiescere? Cui ille respondit: Ascendite, cuncta enim prospera evenient, et tradentur hostes in manus vestras.

15. Dixitque rex: Iterum atque iterum te adjuro ut mihi non loquaris nisi quod verum est, in nomine Domini.

16. Ad ille ait: Vidi universum Israel dispersum in montibus sicut oves absque pastore; et dixit Dominus: Non habent isti domos; revertantur unusquisque in domum suam in pace.

17. Et ait rex Israel ad Josaphat: Nomen dixi tibi quod non prophetaret ista mihi quidquam boni, sed ea que mala sunt?

18. Ad ille: Idcirco, ait, audite verbum Domini: Vidi Dominum sedentem in solio suo, et omnem exercitum caeli assistentem ei a dextris et a sinistris.

19. Et dixit Dominus: Quis decipiet Achab, regem Israel, ut ascendat et currat in Ramoth-Galaad? Quomodo dicet unus hoc modo, et alter alio.

20. Processit spiritus, et stetit coram Domino, et ait: Ego decipiam eum. Cui Dominus: In quo, inquit, decipies?

21. Ad ille respondit: Egrediar, et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Dixitque Dominus: Decipies, et prave loberis; egredere, et fac ita.

22. Nunc igitur ecce Dominus dedit spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum; et Dominus locutus est de te mala.

23. Accessit autem Sedecias, filius Chanaana, et percussit Michæam maxillam, et ait: Per quam viam transivit spiritus Domini a me, ut loqueretur tibi?

24. Dixitque Michæas: Tu ipse videbis in die illo, quando ingressus fueris cubiculum de cubiculo ut abscondaris.

25. Precepit autem rex Israel, dicens: Tollite Michæam, et ducite eum ad

Amon, principem civitatis, et ad Joab, filium Amioch.

26. Et dicebis: Hæc dixit rex: Mittite hunc in carcerem, et dato ei panis medicum et aquæ paulillum, donec revertar in pace.

27. Dixitque Michæas: Si reversus fueris in pace, non est locutus Dominus in me. Et ait: Audite, omnes populi.

28. Igitur ascenderunt rex Israel, et Josaphat, rex Juda, in Ramoth-Galaad.

29. Dixitque rex Israel ad Josaphat: Mutabo habitum, et sic ad pugnam vadam; tu autem induere vestibus tuis. Mutatogue rex Israel habitum, venit ad bellum.

30. Rex autem Syriæ preceperat duobus equitatus sui, dicens: Ne pugnetis contra minimum aut contra maximum, nisi contra solum regem Israel.

31. Itaque cum vidissent principes equitatus Josaphat, dixerunt: Rex Israel est iste. Et circumdederunt eum dimicantes; et ille clamavit ad Dominum, et auxiliatus est ei, atque avertit eos ab illo.

32. Cum enim vidissent duces equitatus suorum non esset rex Israel, reliquerunt eum.

33. Accidit autem ut unus e populo sagittam in incertum jaceret, et periret regem Israel inter cervicem et scapulas. Ad ille aurigæ suo ait: Convertere manum tuam, et educ me de acie, quia vulneratus sum.

34. Et finita est pugna in die illa. Porro rex Israel stabat in curru suo contra Syros usque ad vesperam; et mortuus est, occiditque solo.

CAPUT XIX.

Josaphat ex infelici prelio reversus, a Jeda propheta correptus de prænatio scribæ Achab, constitutus a se iudices ammonit de servanda justitia, sacerdoles et levitas de promovendo cuncta divino, populoque recte instituendo.

1. Reversus est autem Josaphat, rex Juda, in domum suam pacificus in Jerusalem.

2. Cui occurrit Jehu, filius Hanani, videns, et ait ad eum: Impio prebet auxilium, et his qui oderunt Dominum amicitia junguntur; et idcirco iram quidem Domini mercharis.

3. Sed bona opera inventa sunt in te, eo quod abstuleris lucos de terra Juda,

et preparaveris cor tuum ut requireres Dominum, Deum patrum tuorum.

4. Habitavit ergo Josaphat in Jerusalem: exanimus egressus est ad populum de Bersabee usque ad montem Ephraim, et revocavit eos ad Dominum, Deum patrum suorum.

5. Constituitque iudices terre in cunctis civitatibus Juda munis, per singula loca.

6. Et præcipiens iudicibus: Videte, ait, quid faciatis; non enim hominis exoretis iudicium, sed Domini; et quodcumque iudicaveritis, in vos reddabitur.

7. Sit timor Domini vobiscum, et cum diligenter cuncta facitis; non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas, nec personarum acceptio, nec cupidio mœnerum.

8. In Jerusalem quoque constituit Josaphat levitas, et sacerdotas, et principes familiarum ex Israel, ut iudicium et causam Domini iudicaret habitatoribus ejus.

9. Precepitque eis, dicens: Sic agitis in timore Domini fideliter et corde perfecto.

10. Omnem causam que venerit ad vos fratrum vestrorum qui habitant in urbibus suis, inter cognitionem et cogitationem, ubicumque questio est de lege, de mandato, de ceremoniis, de justificationibus; ostendite eis, ut non peccent in Dominum, et ne veniat ira super vos et super fratres vestros; sic ergo agentes, non peccabitis.

11. Amarius autem, sacerdos et pontifex vester, in his que ad Deum pertinent præsidebit; porro Zabadias, filius Ismahel, qui est dux in domo Juda, super o. pera erit, que ad regis officium pertinent. Habebitque magistros levitas coram vobis. Confortamini, et agite diligenter, et erit Dominus vobiscum in bonis.

CAPUT XX.

Ammonitis, Moabitæ ac Syriæ contra Josaphat insurgentes, ipse prædicato agnatio, una cum populo suo supplex ad Deum coniegit, sique ab eis se mutuo occidentibus libertatis spolia colligit; verum ob fœdus cum

impio Obodas inimicam a propheta corripitur, et puniatur a Deo.

1. Post hæc congregati sunt filii Moab, et filii Ammon, et cum eis de Ammonitis, ad Josaphat, ut pugnarent contra eum.

2. Veneruntque nuntii, et indicaverunt Josaphat, dicens: Venit contra te multitudo magna, de his locis que trans mare sunt, et de Syria; et ecce consistunt in Assanathammar, que est Engaddi.

3. Josaphat autem, timore perterritus, totum se contulit ad rogandum Dominum, et prædicavit jejunium universo Juda.

4. Congregatusque est Juda ad deprecandum Dominum; sed et omnes de urbibus suis venerunt ad obsecrandum eum.

5. Cumque stetit Josaphat in medio castru Juda et Jerusalem, in domo Domini ante atrium novum.

6. Ait: Domine, Deus patrum nostrorum, tu es Deus in celo, et dominaris cunctis regnis gentium; in manu tua est fortitudo et potentia, nec quisquam tibi potest resistere.

7. Nonne tu, Deus noster, interfecisti omnes habitatores terra hujus coram populo tuo Israel, et dedisti eam seminibus Abraham, amici tui, in sempiternum? 8. Habitaveruntque in ea, et exstruxerunt in illa sanctorum nomini tuo, dicientes:

9. Si iraverint super nos mala, gladius iudicii, pestilentia, et famas, stabinus coram domo hac in conspectu tuo, in qua invocatum est nomen tuum; et clamabimus ad te in tribulationibus nostris; et exaudis, salvosque facies.

10. Nunc igitur ecce filii Ammon, et Moab, et mons Seir, propter quos non concessisti Israel ut transiret quando egrediebantur de Ægypto, sed declinaverunt ab eis, et non interfecerunt illos;

11. Econtrario agunt, et mutant ejucere nos de possessione quam tradidisti nobis.

12. Deus noster, ergo non iudicabis eos? In nobis quidem non est tanta fortitudo, ut possimus huic multitudinam resistere, que irruit super nos. Sed

¹ Deut. 10, 17. Sap. 9, 8. Recti. 85, 15. Act. 10, 34. Rom. 2, 11. Gal. 3, 6. Epã. 6, 9. Col. 3, 25. 1 Pet. 1, 17.

² Deut. 2, 1.

cum ignoramus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.

13. Omnis vero Juda stabat coram Domino, cum parvulis, et uxoribus, et liberis suis.

14. Erat autem Jahaziel, filius Zachariae, filii Bananiae, filii Jehiel, filii Mathaniae, levitas de filiis Asaph, super quem factus est spiritus Domini in medio turbae;

15. Et ait: Attendite, omnis Juda, et qui habitatis Jerusalem, et tu, rex Josaphat: Haec dicit Dominus vobis: Nolite timere, nec paveatis hanc multitudinem; non est enim vestra pugna, sed Dei.

16. Cras descenditis contra eos; ascensuri enim sunt per clivum omnino SIs, et invenietis illos in summitate torrentis qui est contra solitudinem Jeru-
salem.

17. Non eritis vos qui dimicabitis; sed tantummodo confidetur stato, et videbitis auxilium Domini super vos, o Juda et Jerusalem; nolite timere, nec paveatis; cras egrediemini contra eos, et Dominus erit vobiscum.

18. Josaphat ergo, et Juda, et omnes habitatores Jerusalem, ceciderunt prostrati in terram coram Domino, et adoraverunt eum.

19. Porro levitae de filiis Caath, et de filiis Core, laudabant Dominum, et Deum Israel, voce magna, in exilium.

20. Quoque mane surrexissent, egressi sunt per desertum Thecae; profectisque eis, stans Josaphat in medio eorum, dixit: Audite me, viri Juda et omnes habitatores Jerusalem: credite in Domino Deo vestro, et securi eritis; credite prophetis ejus, et cuncta evolvant prospera.

21. Deditque consilium populo, et statuit cantores Domini, ut laudarent eum in turnis suis, et antecederet exercitum, ac voce consona diceret: ¹ Confitemini Domino, quoniam in aeternum misericordia ejus.

22. Quoque cepissent laudes canere, vertit Dominus insidias eorum in semetipsum, filiorum scilicet Ammon, et Moab, et montis Seir, qui egressi fuerant ut pugnarent contra Judam, et percussi sunt.

23. Namque filii Ammon et Moab con-

¹ Ps. 135, 1.

surrexerunt adversum habitatores montis Seir, ut interficerent et delerent eos; cumque hoc opere perperassent, etiam in somniscipis versi, mutis ceciderunt vulneribus.

24. Porro Juda cum venisset ad speculam quam respicit solitudinem, vidit procul omnem late regionem plenam cadaveribus, nec superesse quamquam qui necem potuissent evadere.

25. Venit ergo Josaphat, et omnis populus cum eo ad detrahendis spolia mortuorum. Invenieruntque inter cadavera variam suppellectilem, vestes quoque, et vasa pretiosissima, et diripuerunt; ita ut omnia portare non possent, nec per tres dies spolia auferre praedae magnitudine.

26. Die autem quarto congregati sunt in valle Benedictionis; etenim quoniam ibi benedixerant Domino, vocaverunt locum illum vallis Benedictionis, usque in presentem diem.

27. Reversusque est omnis vir Juda, et habitatores Jerusalem, et Josaphat ante eos, in Jerusalem cum levitica magna, eo quod dedisset eis Dominus gaudium de inimicis suis.

28. Ingressisque sunt in Jerusalem cum psalteriis, et citharis, et tubis, in domum Domini.

29. Irruit autem pavor Domini super universa regna terrarum, cum audissent quod pugnasset Dominus contra inimicos Israel.

30. Quolibetque regnum Josaphat, et praebuit ei Deus pacem per circuitum.

31. Regnavit igitur Josaphat super Judam, et erat triginta quinque annorum cum regnare cepisset; viginti autem et quinque annis regnavit in Jerusalem. Et nomen matris ejus Azuba, filia Schabai.

32. Et ambulavit in via patris sui Asa; nec declinavit ab ea, factis quoque placita erant coram Domino.

33. Verumtamen excelsa non abstrulit; et adhuc populus non direxerat cor suum ad Dominum, Deum patrum suorum.

34. Reliqua autem gestorum Josaphat, priorum et novissimorum, scripta sunt in verbis Jehu, filii Hanani, quae digessit in libros regum Israel.

35. Post haec inivit amicitias Josaphat, rex Juda, cum Ochozia, rege Israel, cujus opera fuerant impiissima.

36. Et participos fuit ut facerent naves

que irent in Tharsis; feceruntque classem in Assiozahor.

37. Prophetavit autem Elizeor, filius Dodae de Maresa, ad Josaphat, dicens: Quia habuisti foedus cum Ochozia, percussit Dominus opera tua; contritaque sunt naves, nec potuerunt ire in Tharsis.

CAPUT XXI.

Impius Joram, filius Josaphat, occidit fratres suos et quosdam principes Juda; cui Elias per litteras posuit in scripturam, ac mortem, et domus sua ac regni directiorem praedixit; quo tandem subsecuta sunt.

1. Dormiit autem Josaphat cum patribus suis, et sepultus est cum eis in Civitate David; regnavitque Joram, filius ejus, pro eo.

2. Qui habuit fratres, filios Josaphat, Azariam, et Jahiel, et Zachariam, et Azariam, et Michiel, et Saphatiam; omnes hi filii Josaphat, regis Juda.

3. Deditque eis pater suus multa munera argenti, et auri, et pensionationes, cum civitatibus munitissimis in Juda; regnum autem tradidit Joram, eo quod esset primogenitus.

4. Surrexit ergo Joram super regnum patris sui; cumque se confirmasset, occidit omnes fratres suos gladio, et quosdam de principibus Israel.

5. Triginta duorum annorum erat Joram cum regnare cepisset; et octo annis regnavit in Jerusalem.

6. Ambulavitque in viis regum Israel, sicut egreditur domus Achab; filia quoque Achab erat uxor ejus; et fecit malum in conspectu Domini.

7. Noluit autem Dominus disperdere domum David, propter pactum quod inivit cum eo, et quia promiserat ut daret ei locum, et filius ejus, omni tempore.

8. In diebus illis rebellavit Edom, ne esset subditus Juda; et constituit sibi regem.

9. Cumque transisset Joram cum principibus suis, et cuncto equitatu qui erant secum, surrexit nocte, et percussit Edom qui se circumdederat, et omnes ducem equitatus ejus.

10. Attamen rebellavit Edom, ne esset sub ditione Juda, usque ad hanc diem. Et tempore et Lobna recessit ne esset sub manu illius; deliquerat

¹ III Reg. 22, 51.

enim Dominum, Deum patrum suorum. 11. Insuper et excelsa fabricatis est in uribus Juda; et fornari fecit habitatores Jerusalem, et provariarii Judam.

12. Allate sunt autem ei litterae ab Elia propheta, in quibus scriptum erat: Haec dicit Dominus, Deus David, patris tui: Quoniam non ambulasti in viis Josaphat, patris tui, et in viis Asa, regis Juda.

13. Sed inaccessi per iter regum Israel, et fornari fecisti Judam et habitatores Jerusalem, imitatus fornicationem domus Achab; insuper et fratres tuos, domum patris tui, meliores te, occidisti.

14. Ecce Dominus percussit te plaga magna, cum populo tuo, et filiis, et uxoribus tuis, universaque substantia tua.

15. Tu autem agrotabis pessimo languore uteri tui, donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies.

16. Suscitavit ergo Dominus contra Joram spiritum Philistinorum, et Arabum, qui confuses sunt Aethiopiis.

17. Et ascenderunt in terram Juda, et vastaverunt eam, diripueruntque cunctam substantiam quam inventa est in domo regis, insuper et filios ejus, et uxores, nec romanati et filius, nisi Joachab qui minimum natu erat.

18. Et super haec omnia percussit eum Dominus alvi languore insanabili.

19. Cumque diei succederet dies, et temporum spatia volveretur, duorum annorum expletus est circulus; et sic longa consumptus tace, ita ut egeret etiam viscera sua, languore pariter et vita caruit. Mortuusque est infirmissime pessima; et non fecit ei populus secundum morem combustionis, exsequias, sicut fecerat majoribus ejus.

20. Triginta duorum annorum fuit cum regnare cepisset, et octo annis regnavit in Jerusalem. Ambulavitque non recte. Et sepelitur enim in Civitate David; vorumtamen non in sepulchro regum.

CAPUT XXII.

Impius Ochozia, filius Joram, regem Juda, occidit Jehu, simul et Joram, regem Israel; cum occideret autem Athalia filios regis, servavit Josabet Joas, natu minimum.

1. Constituerunt autem habitatores

Jerusalem Ochozias¹, filium ejus minimam, regem pro eo: omnes enim majores nati, qui ante eum fuerant, interfecerant latrones Arabum qui irruerant in castra. Regnavitque Ochozias, filius Joram, regis Juda.

2. Quadraginta duorum annorum erat Ochozias cum regnare cepisset, et uno anno regnavit in Jerusalem. Et nomen matris ejus Athalia, filia Ahar.²

3. Sed et ipse ingressus est per vias domus Achab: mater enim ejus impulit eum ut impio ageret.

4. Fecit igitur malum in conspectu Domini, sicut domus Achab: ipsi enim fuerunt et consilium post mortem patris sui, in interitum ejus.

5. Ambulavitque in consiliis eorum: et perrexit cum Joram, filio Achab, rege Israel, in bellum contra Hazael, regem Syriæ, in Ramoth-Galaad: vulneravitque Syri Joram.

6. Qui reversus est ut curaretur in Jerahmeel: multas enim plagas acciperat in supradicto certamine. Igitur Ochozias, filius Joram, rex Juda, descendit ut inviseret Joram, filium Achab, in Jezrahel aegrotatum.

7. Voluntatis quippe fuit Deo adversus Ochoziam ut veniret ad Joram: et cum venisset, et egredereetur cum eo adversus Jehu, filium Namsi, quem unxit Dominus ut dederet domum Achab.

8. Cum ergo everteret Jehu domum Achab, invenit principes Juda, et filios fratrum Ochozias, qui ministrabant eis, et interfecit illos.

9. Ipsum quoque perquirens Ochoziam, comprehendit latitantem in Samaria: adductumque ad se, occidit. Et sepelierunt eum, eo quod esset filius Josaphat, qui quassaverat Dominum in toto corde suo: nec erat ultra spes aliqua, ut de stirpe ejus regnaret Ochozias.

10. ³ Siquidem Athalia, mater ejus, videns quod mortuus esset filius suus, surrexit, et interfecit omnem stirpem regum domus Joram.

11. Porro Josabeth, filia regis, tulit Joas, filium Ochozias, et furata est eum de medio filiorum regis, cum interficerentur: absconditque eum cum nutrice sua in cubiculo lectulorum: Josabeth autem, que absconderat eum, erat filia regis Joram, uxor Joiadae pontificis,

soror Ochozias: et idcirco Athalia non interfecit eum.

12. Fuit ergo cum eis in domo Dei absconditus sex annis quibus regnavit Athalia super terram.

CAPUT XXIII.

Joiada, pontifex, unxit Joas regentem in regem Juda, curavitque ut Athalia occideretur, et cultus Dei restitueretur: populus autem destruxit domum, altaria ac simulacra Baal.

1. Anno autem septimo, confortatus Joiada, passumpsit centuriones, Azariam videlicet, filium Jeroham: et Ismahel, filium Johanan, Azariam quoque, filium Obed, et Maasian, filium Adasia, et Elisaphat, filium Zechri: et inivit eum eis foedus.

2. Qui circumceusit Judam, congregaverunt levitas de cunctis urbibus Juda, et principes familiarum Israel, veneruntque in Jerusalem.

3. Iniit ergo omnis multitudo pactum in domo Dei cum rege: dixitque ad eos Joiada: Ecce filius regis: regnabit, sicut locutus est Dominus super filios David.

4. Isto est ergo sermo quem fecerunt:

5. Tertia pars vestrum, qui veniunt ad sabbatum, sacerdotum, et levitarum, et janitorum, erit in portis: tertia vero pars ad domum regis: et tertia ad portam que appellatur Fundamenti: omnia vero reliqua vulgus sibi in atris domus Domini.

6. Nec quisquam alius ingrediatur domum Domini, nisi sacerdotes, et qui ministrant de levitis: ipsi tantummodo ingrediuntur, quia sanctificati sunt. Et omne reliquum vulgus observet custodias Domini.

7. Levite autem circumdant regem, habentes singuli arma sua: et si quis alius ingressus fuerit templum, interficiatur: sicutque cum rege, et intrante, et egrediente.

8. Fecerunt ergo levite, et universi Juda, juxta omnia que praeceperat Joiada, pontifex: et assumpservit singuli viros qui sub se erant, et vicebant per ordinem sabbati, cum his qui impleverant sabbatum, et egressuri erant: siquidem Joiada, pontifex, non dimiserat abire turmas que sibi per singu-

las hebdomadas succedere consueverant. 9. Deditque Joiada, sacerdos, centurionibus lanceas, clypeosque et peltas regis David, quas consecraverat in domo Domini.

10. Constituitque omnem populum tententium pugiones a parte templi dextra usque ad partem templi sinistram, coram altari, et templo, per circuitum regis.

11. Et eduxerunt filium regis, et imposuerunt ei diadema et testimonium, dederuntque in manu ejus tententium legem: et constituerunt eum regem. Unxit quoque filium Joiada, pontifex, et filii ejus: imprecatorque sunt ei, atque dixerunt: Vivat rex!

12. Quod cum audisset Athalia, vocem scilicet eurrentium atque laudantium regem, ingressa est ad populum in templum Domini.

13. Cumque vidisset regem stantem super gradum, in introitu, et principes, turmasque circa eum, omnemque populum terræ gaudentem, atque clangentem tubis, et diversi generis organis concinentem, voce quoque laudantium, scidit vestimenta sua, et ait: Insidiam! insidiam!

14. Egressus autem Joiada, pontifex, ad centuriones et principes exercitus, dixit eis: Educite illam extra septa templi, et interficiatur foris gladio. Praecipite sacerdos nec occideretur in domo Domini.

15. Et imposuerunt cervicibus ejus manus: cumque intrasset portam equorum domus regis, interfecerunt eam ibi.

16. Pergit autem Joiada foedus inter se, universumque populum, et regem, ut esset populus Domini.

17. Itaque ingressus est omnis populus domum Baal, et destruxerunt eam: et altaria ac simulacra illius confecerunt: Mathan quoque, sacerdotem Baal, interfecerunt ante aras.

18. Constituit autem Joiada prepositos in domo Domini sub manibus sacerdotum, et levitarum, quos distribuit David in domo Domini, ut offerrent holocausta Domino, sicut scriptum est in lege Moyse, in gaudio et cantibus, juxta dispositionem David.

19. Constituit quoque janitores in portis domus Domini, ut non ingrederetur eam immundus in omni re.

20. Assumpsitque centuriones, et factissimos viros ac principes populi, et omne vulgus terræ, et fecerunt descendere regem de domo Domini, et introire per medium portas specuaris in domum regis, et collocaverunt eam in sollo rugali.

21. Lactatusque est omnis populus terræ, et urbs quiovit. Porro Athalia interfecta est gladio.

CAPUT XXIV.

Joas, vivente Joiada bonus ac pius, jussit ad seorsum tecta templi congregari pecuniam: deinde, eo mortuo, factus impius, jussit occidi Zachariam, filium Joiadae, anno septimo Juda et Jerusalem a Syris diripiatur, et Joas a servis suis occiditur.

1. Septem annorum¹ erat Joas cum regnare cepisset, et quadraginta annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Sebia, de Bersabee.

2. Fecitque quod bonum est coram Domino, cunctis diebus Joiadae sacerdotis.

3. Accepit autem ei Joiada uxores duas, et quibus genuit filios et filias.

4. Post quoque placuit Joas ut instauraret domum Domini.

5. Congregavitque sacerdotes, et levitas, et dixit eis: Egredimini ad civitates Juda, et colligite de universo Israel pecuniam ad sarta tecta templi Dei vestri, per singulos annos: festinatique hoc facite. Porro levitæ egere negligentius.

6. Vocavitque rex Joiadam principem, et dixit ei: Quare tibi non fuit curae ut cogeres levitas inferre de Juda et de Jerusalem pecuniam, quam constituta est a Moyse, servo Domini, ut inferret eam omnis multitudo Israel in tabernaculum, testimonium?

7. Athalia enim impissima et filii ejus destruxerunt domum Dei, et de universis que sanctificata fuerant in templo Domini ornaverunt fanum Baalim.

8. Praecipit ergo rex, et fecerant arcam. Posueruntque eam juxta portam domus Domini forissecus.

9. Et predictum est in Juda et in Jerusalem, ut dederent singuli pretium Domino, quod constituit Moyses, servus Dei, super omnem Israel in deserto.

10. Lactatique sunt cuncti principes:

¹ IV Reg. 8. 25.
² IV Reg. 11, 1.

³ IV Reg. 11, 4.

¹ IV Reg. 11, 21 et 28, 1.

² Exod. 30, 12.

et omnia populus; et ingressi contulerunt in arcam Domini; atque miserant illa, ut impleteret.

11. Cumquo tempus esset ut deferrent arcam coram rege, per manus levitarum (vid-bant enim multam pecuniam), ingrediebatur scriba regis, et quem primum sacerdos constituerat, effundebantque pecuniam que erat in arca; porro arcam resportabant ad locum suum; sicque faciebant per singulos dies. Et congregata est infinita pecunia.

12. Quam dederunt rex et Joaida his qui preerant operibus domus Domini: at illi conducebant ea ea caesores lapidum, et artifices operum singulorum ut instaurarent domum Domini; fabros quoque ferri et aëris, ut quod cadere cooperat, felleterat.

13. Egeruntque hi qui operabantur industrie, et obducebant parietum cicatrix per manus eorum; ac suscitaverunt domum Domini in statum pristinum, et firmiter eam stare fecerunt.

14. Cumque complerent omnia opera, detulerunt coram rege et Joaida reliquam partem pecunie; de qua facta sunt vasa templi in ministerium et ad holocausta, phialas quoque, et cetera vasa aurea et argentea; et offerabant holocausta in domo Domini jugiter cunctis diebus Joaidæ.

15. Seniit autem Joaida plenus dierum, et mortuus est cum esset centum triginta annorum.

16. Sepelientisque eum in Civitate David cum regibus, eo quod fecisset bonum cum Israel et cum domo ejus.

17. Postquam autem obiit Joaida, ingressi sunt principes Juda, et adoraverunt regem; qui delinquit obsequis eorum, expulsiq; eis.

18. Et devenerunt templum Domini, Dei patrum suorum, et servierunt lucis et sculptilibus; et facta est ira contra Judam et Jerusalem propter hoc peccatum.

19. Mittebatque eis propheta ut revertentur ad Dominum; quos rotentates, illi audire volebant.

20. Spiritus itaque Dei induit Zachariam, filium Joaidæ, sacerdotem, et stetit in conspectu populi, et dixit eis: Hæc dicit Dominus Deus: Quare transgredimini præceptum Domini, quod

vobis non proderit; et dereliquistis Dominiam, ut derelinqueret vos?

21. Qui congregati adversus eum, miserunt lapides, iuxta regis imperium, in atria domus Domini.

22. Et non est recordatus Joas rex misericordie quam fecerat Joaida, pater illius, secum; sed interfecit filium ejus. Qui, cum moretetur, ait: Videat Dominus, et requirat.

23. Cumque evolutus esset annus, ascendit contra eum exercitus Syriæ; venitque in Judam et Jerusalem, et interfecit cunctos principes populi; atque universam prædam miserunt regi in Damascum.

24. Et certo cum permodicum visisset numerus Syrorum, tradidit Dominus in manibus eorum infinitam multitudinem, eo quod dereliquissent Domineum, Deum patrum suorum; in Joas quoque ignominiosa exercere judicia.

25. Et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis; surrexerunt autem contra eum servi sui, in alionem sanguinem filii Joaidæ, sacerdotis, et occiderunt eum in lectulo suo, et mortuus est. Sepelieruntque eum in Civitate David, sed non in sepulchris regum.

26. Insidiati vero sunt ei Zabab, filius Semanath Ammonitidis, et Joasab, filius Semanath Moabitidis.

27. Porro filii ejus, ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo, et instauratio domus Dei, scripta sunt diligenti in libro Regum; regnavit autem Amasias, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXV.

Amasias, pater Joas succedens, interfecit eo qui patrem occiderat; et post habitam de domo viciniam adoravit deos illorum, et ob id capiter a Joas, rege Israel, que ad prælium provocaverat, ac Jerusalem diripitur, tandemque in Lachis fugiens occiditur.

1. Vixit quinque annorum *erat Amasias cum regnare coepisset; et vixit novem annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Joadan, de Jerusalem.

2. Felicitæ bonum in conspectu Domini, veruntamen non in corde perfecto.

3. Cumque roboratum sibi videret

imperium, jugulavit servos qui occiderant regem, patrem suum;

4. Sed filios eorum non interfecit, sicut scriptum est in libro legis Moysi, ubi præcepit Dominus, dicens: Non occiderent patres pro filiis, neque filii pro patribus suis; sed unusquisque in suo peccato morietur.

5. Congregavit igitur Amasias Judam, et constituit eos per familias, tribunosque et centuriones in universo Juda et Benjamin; et recensuit a viginti annis et supra, inventique trecenta milia juvenum, qui egredierentur ad pugnam, et tenerent hastam et clypeum.

6. Mercede quoque conduxit de Israel centum milia roboratum, centum talentis argenti.

7. Venit autem homo Dei ad illum, et ait: O rex, non egrediar tecum exercitus Israel; non est enim Dominus cum Israel, et cunctis filiis Ephraim.

8. Quod si putas in robore exercitus bella consistere, superari te faciet Deus ab hostibus; Dei quippe est adjuvare, et in fugam convertere.

9. Dixique Amasias ad hominem Dei: Quid ergo fiet de centum talentis que dedi militibus Israel? Et respondit ei homo Dei: Habet Dominus unde tibi dare possit multo his plura.

10. Separavit itaque Amasias exercitum qui venerat ad eum ex Ephraim, et revertetur in locum suum. At illi contra Judam vehementer irati, reversi sunt in regionem suam.

11. Porro Amasias confidenter eduxit populum suum, et abiit in vallem Sallinarum, percussitque filios Seir decem milia.

12. Et alia decem milia virorum cepit illi Juda; et adduxerunt ad præruptam ejusdam petre, precipitaveruntque eos de summo in præceps, qui universi creperunt.

13. At ille exercitus quem remisit Amasias, ne secum iret ad prælium, diffusus est in civitatibus Juda, a Samaria usque ad Bethoron; et interfecit tribus milibus, diripuit prædam magnam.

14. Amasias vero, post cædem Iduumorum et allatos deos filiorum Seir, statuit illos in deos sibi, et adorabat eos, et illis adolebat incensum.

15. Quamobrem iratus Dominus contra Amasiam, misit ad illum prophetam,

* Deut. 24. 16. IV Reg. 14, 6. Ezech. 18. 20.

qui diceret ei: Cur adorasti deos qui non liberaverunt populum suum de manu tua?

16. Cunque hæc ille loqueretur, respondit ei: Num consiliarius regis es? Quiesce, ne interficiam te. Discendesque propheta: Scio, inquit, quod cogitaverit Deus occidere te, quia fecisti hoc malum, et insuper non acquievisisti consilio meo.

17. Igitur Amasias, rex Juda, invito pessimo consilio, misit ad Joas, filium Joachaz, filii Jehu, regem Israel, dicens: Veni, videamus nos mutuo.

18. At illo remisit nuntios, dicens: Carduus qui est in Libano, misit ad cedrum Libani, dicens: Da filiam tuam filio meo uxorem. Et ecce bestia que erant in silva Libani, transierunt, et conculcaverunt carduum.

19. Dixisti: Percussit Edom; et idcirco erigitur cor tuum in superbiam. Sede in domo tua; que malum adversum te provocas, ut cadas, et tu, et Juda tecum?

20. Noluit audire Amasias, eo quod Domini esset volutus ut traderet in manus hostium, propter deos Edom.

21. Ascendit igitur Joas, rex Israel; et mutatis sibi prælores conspectus, Amasias autem, rex Juda, erat in Bethsanis Juda.

22. Corruitque Juda coram Israel, et fugit in tabernacula sua.

23. Porro Amasiam, regem Juda, filium Joas, filii Joachaz, cepit Joas, rex Israel, in Bethsanis, et adduxit in Jerusalem, destruxitque murum ejus porta Ephraim usque ad portam Anguli, quadringentis cubitis.

24. Omne quoque aurum, et argentum, et universa vasa que repererat in domo Dei, et apud Obesedom, in thesauris ejus domus regis; necnon et filios edom rediit in Samariam.

25. Vixit autem Amasias, filius Joas, rex Juda, postquam mortuus est Joas, filius Joachaz, rex Israel, quindecim annis.

26. Reliqua autem sermonum Amasie, priorum et novissimorum, scripta sunt in libro regum Juda et Israel.

27. Qui postquam recessit a Domino, tetenderunt ei insidias in Jerusalem; cunque fugisset in Lachis, miserunt et interfecerunt eum ibi.

28. Reportantesque super equos, sepelierunt eum cum patribus suis in Civitate David.

* Math. 23, 28.

* IV Reg. 14, 2.

CAPUT XXVI.

Orie seu Azarias, filii Amasiae, pietas commendatur; qui de Philisthin, Arabibus et Ammonitis triumphavit, molochisque estravit civitates; ac postmodum ad nianiam felicitatem o'atus praesumpti incensum adores; quam ob rem ad finem usque mortis Domino lepra percussus est, gubernante regnum filio Joatham, qui successit in regnum.

1. Omnis autem populus Juda 5 filium ejus Oziam, annorum sedecim, constituit regem pro Amasia, patre suo.

2. Ipse edificavit Alath, et restituit eum difensi Juda, postquam dormivit rex cum patribus suis.

3. Sedecim annorum erat Ozias cum regnare cepisset, et quinquaginta duobus annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Jechelia, de Jerusalem.

4. Fecitque quod rectum est in oculis Domini, iuxta omnia quae fecerat Amasia, pater ejus.

5. Et exquirivit Dominum in diebus Zacharie, intelligentis et videns Dominum; cumque requireret Dominum, dicitur eum in omnibus.

6. Demique egressus est, et pugnavit contra Philisthim, et destruxit murum in Geth, et murum Jabnias, murumque Azoti; edificavit quoque oppida in Azoto, et in Philisthim.

7. Et adjuvit eum Deus contra Philisthim et contra Arabes qui habitabant in Gurbaal, et contra Ammonitas.

8. Appendebantur Ammonite munerera Oziae; et divulgatum est nomen ejus usque ad introitum Aegypti, propter crebras victorias.

9. Edificavitque Ozias turres in Jerusalem super portam Anguli, et super portam Vallis, et reliquas in eodem murilatore, firmavitque eas.

10. Extruxit etiam turres in solitudine, et effudit esternas plurimas, eo quod haberet multa pecora, tam in campestribus quam in eremi vasitate; videns quoque habitum et vitores in montibus et in Carmelo, erat quippe homo agriculturn deditus.

11. Fuit autem exercitus bellatorum ejus, qui procedebat ad proelia, sub manu Jehiel, scribae. Manasique, doctoris, et sub manu Hananiam, qui erat de ducibus regis.

12. Omnisque numerus principum familiae virorum fortium, duorum millium sexcentorum.

13. Et sub eis universus exercitus, trecentorum et septem millium quingentorum, qui erant apti ad bella, et pro peccata adversarios dimicabant.

14. Præparavit quoque eis Ozias, id est cuncto exercitu, clypeos, et hastas, et galeas, et loricas, arcusque, et fundas ad faciendos lapides.

15. Et fecit in Jerusalem diversi generis machinas, quas in turribus collocavit, et in angulis murorum, ut mitterent sagittas, et saxa grandia; gressumque est nomen ejus procul, eo quod auxilaretur ei Dominus, et corroboretur illam.

16. Sed cum roboratus esset, elevatum est cor ejus in interitum suum; et neglexit Dominum Deum suum; ingressusque templum Domini, adolere voluit incensum super altare thymiama-tis.

17. Statimque ingressus post eum Azarias, sacerdos, et cum eo sacerdotes Domini octoginta, viri fortissimi.

18. Resisterunt regi, atque dixerunt: Non est tui officii, Ozia, ut adolescas incensum Domino; sed sacerdotum hoc est filiorum Azae, qui consecrati sunt ad hujusmodi ministerium; egredere de sanctuario, ne contempseris, quia non reputabit tibi in gloriam hoc a Domino Deo.

19. Iratusque Ozias, tenens in manu thuribulum ut adoleret incensum, minabatur sacerdotibus. Statimque orta est lepra in fronte ejus coram sacerdotibus, in domo Domini, super altare thymiama-tis.

20. Cumque respexisset eum Azarias, pontifex, et omnes reliqui sacerdotes, viderunt lepram in fronte ejus, et festinatio expulerunt eum; sed et ipse, perterritus, acceleravit egredi, eo quod sensisset illico plagam Domini.

21. Fuit igitur Ozias rex leprosus usque ad diem mortis suae; et habitavit in domo separata, plenus lepra, ab quam ejectione fuerat de domo Domini. Porro Joatham, filius ejus, rexit domum regis, et iudicabat populum terrae.

22. Reliqua autem sermonum Oziae, priorum et novissimorum, scripsit Isaias, filius Amos, propheta.

23. Dormivique Ozias cum patribus suis; et sepeliorum eum in agro regali sepulchrorum, eo quod esset leprosus; regnavitque Joatham, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXVIII.

Joatham pietas commendatur, qui a devoto rege Ammon maxam malitiam accepit; cui successit impius filius Achaz.

1. Vigiinti quinquè annorum erat Joatham cum regnare cepisset; et sedecim annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Jerusa, filia Sadoc.

2. Fecitque quod rectum erat coram Domino, iuxta omnia quae fecerat Ozias, pater suus, excepto quod non est ingressus templum Domini; et adhuc populus delinquebat.

3. Ipse edificavit portam domus Domini excelsam, et in iuro Ophel multa construxit.

4. Urbes quoque edificavit in montibus Juda, et in salibus castella et turres.

5. Ipse pugnavit contra regem filiorum Ammon, et vicit eos; dederuntque ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argenti, et decem milia coros et praesentia filii Ammon, in anno secundo et tertio.

6. Corrobortatusque est Joatham, eo quod dirixisset vias suas coram Domino Deo suo.

7. Reliqua autem sermonum Joatham, et omnes pugnae ejus, et opera, scripta sunt in libro regum Israel et Juda.

8. Vigiinti quinquè annorum erat cum regnare cepisset, et sedecim annis regnavit in Jerusalem.

9. Dormivique Joatham cum patribus suis; et sepeliorum eum in Civitate David; et regnavit Achaz, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXVIII.

Propter scelera Achaz multipliciter affligitur Juda, primam ab Assyris, delata a filiis Israel (qui, ob id crudelitatis arguti a propheta, remittant Judaeos captivos cum praeda), rursus etiam ab Idumaeis et Philistinibus; Achaz tandem post constantem plagam adhuc aegre impetatem; qui sui successit filius Ezechias.

1. Vigiinti annorum erat Achaz cum

regnare cepisset; et sedecim annis regnavit in Jerusalem. Non fecit rectum in conspectu Domini, sicut David, pater ejus;

2. Sed ambulavit in viis regum Israel, inasper et status fuit Baalim.

3. Ipse est qui adolevit incensum in vallis Benoniam; et instravit filios suos in igne, iuxta ritum gentium quas interfecit Dominus in adventu filiorum Israel.

4. Sacrificabat quoque, et thymiama succendebat in excelsis, et in collibus, et sub omni ligno frondoso.

5. Tradiditque eum Dominus Deus ejus in manu regis Syriae, qui percussit eum, magnamque praedam cepit de ejus imperio, et adduxit in Damascum. Manibus quoque regis Israel traditus est, et percussus plaga grandi.

6. Occiditque Phacee, filius Romelias, de Juda centum viginti milia in die uno, omnes viros bellatores; eo quod reliquisset Dominum, Deum patrum suorum.

7. Eodem tempore occidit Zechri, vir potens et Ephraim, Massiam, filium regis, et Ericam, ducenti domus ejus; Elcanam quoque, secundum a rege.

8. Ceperuntque filii Israel de fratribus suis ducenta milia mulierum, puerorum, et puerorum, et infirmam praedam; perferunturque eam in Samariam.

9. Ex tempestate erat ibi propheta Domini, nomine Oded, qui egressus ubi infirmam exercitui veniens in Samariam, dixit eis: Ecce iratus Dominus, Deus patrum vestrorum, contra Juda, tradidit eos in manibus vestris, et occidistis eos atrociter; ita ut ad caelum pertingeret vestra crudelitas.

10. Insuper filios Juda et Jerusalem vultis vobis subjicere in servos et ancillas; quod nequaquam factu opus est; peccastis enim super hoc Dominus Deo vestro.

11. Sed audite consilium meum, et reducite captivos quos addixistis de fratribus vestris, quia magna furor Domini inierunt vobis.

12. Steterunt itaque viri de principibus filiorum Ephraim, Azarias, filius Johanan, Parachias, filius Mosolomoth, Zechias, filius Sellam, et Amasa, filius Adail, contra eos qui veniebant de proelio,

13. Et dixerunt eis: Non introducis huc captivos, ne peccemus Domino. Quare vultis adificare super peccata nostra, et vetera cumulari delicta? grande quippe peccatum est, et ira furoris Domini imminit super Israel.

14. Dimiseruntque viri bellatorias pradam, et universa que ceperant, coram principibus et omni multitudine.

15. Sieturuntque viri quos supra memoravimus, et apprehenderunt captivos, omnemque qui nudi erant, restituerunt de spoliis; cumque vissent eos, et caluissent, et refecissent cibo ac potu, nonissentque propter laborem, et adhibuissent eis curam, quoniamque ambulare non poterant, et erant inbecillo corpore, imponerunt eos iumentis, et adduxerunt Jericho, civitatem Palmarum, ad fratres eorum; ipsique reversi sunt in Samariam.

16. Tempore illo misit rex Achaz ad regem Assyriorum, postulans auxilium.

17. Veneruntque Haman, et percussorunt multos ex Juda, et ceperunt pradam magnam.

18. Philisthim quoque diffusi sunt per urbes campestris, et ad meridium Juda; ceperuntque Bethsamas, et Aialoa, et Gaderon, Socho quoque, et Thimnan, et Ganzo, cum viculis suis, et habitaverunt in eis.

19. Humiliaverat enim Dominus Judam propter Achaz, regem Juda, eo quod nudasset eum auxilio, et contemptum habuisset Dominum.

20. Adduxitque contra eum Thelgath-Phalnasar, regem Assyriorum, qui et afflixit eum, et nullo resistente vastavit.

21. Igitur Achaz, spoliatam domo Domini, et domo regum ac principum, Jotham regi Assyriorum munera, et tamen nihil ei profecit.

22. Insuper et tempore angustia sua auxit contemptum in Dominum, ipse per se rex Achaz:

23. Immolavit diis Damasci victimas percussoribus suis, et dixit: Dii regum Syriae auxiliatur eis: quos ego placabo ostiis, et aderunt mihi; cum non reperio psi fuerint ruinae ei, et universo Israel.

24. Diripit itaque Achaz omnibus rasis domus Dei, atque contractis, clausit Januas templi Dei, et fecit sibi altaria in universis angulis Jerusalem.

25. In omnibus quoque urbibus Juda extruxit aras ad cremandum thus; ad-

que ad incandiam provocavit Deum, Deum patrum suorum.

26. Reliqua autem sermonum ejus, et omnium operum suorum, priorum et novissimorum, scripta sunt in libro regum Juda et Israel.

27. Dormivitque Achaz cum patribus suis, et sepelierunt eum in civitate Jerusalem; neque enim receperunt eum in sepulchra regum Israel; regnavitque Ezechias, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXIX.

Ezechias aboluit Dei cultum, aperto templo restituitque sacerdotibus, levitis et cantoribus, instauravit oblatis pliarum holocaustis et sacrificiis cum ingenti letitia.

1. Igitur Ezechias regnare cepit 1 cum viginti quinque esset annorum, et viginti novem annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Abia, filia Zachariae. 2. Fecitque quod erat placitum in conspectu Domini, iuxta omnia que fecerat David, pater ejus.

3. Ipse, anno et mense primo regni sui, aperuit valvas domus Domini, et instauravit eas.

4. Adiuxitque sacerdotes atque levitas, et congregavit eos in plateam orientalem.

5. Dixitque ad eos: Audite me, levite, et sanctificamini: mundate domum Domini, Dei patrum vestrorum, et auferite omnem immunditiam de sanctuario.

6. Peccaverunt patres nostri, et fecerunt malum in conspectu Domini Dei nostri, deveneruntque cum; averterunt facies suas a tabernaculo Domini, et praebuerunt dorsum.

7. Clauserunt ostia que erant in porticu, et existierunt lucernas: incensamque non adoleverunt, et holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israel.

8. Concitatus est itaque furor Domini super Judam et Jerusalem; tradiditque eos in commotionem, et in interitum, et in sibilum, sicut ipsi cernitis oculis vestris.

9. En corruerunt patres nostri gladiis; filii nostri, et filie nostrae, et conjuges captivae ductae sunt propter hoc scelus.

10. Nunc ergo placet mihi ut inaequam

fedus cum Domino, Deo Israel, et avertet a nobis furorem irae suae.

11. Filii mei, nolite negligere; vos elegit Dominus ut statis coram eo, et ministretis illi, colatisque eum, et cremetis et incensum.

12. Surrexerunt ergo levite: Mahath, filius Anassi, et Joel, filius Azariae, de filiis Gash; porro de filiis Merari: Cis, filius Ahid, et Azarias, filius Jahiabel; de filiis autem Gerson: Jehu, filius Zemma, et Edeu, filius Joeh;

13. At vero de filiis Elisaphan: Samri, et Jahiel; de filiis quoque Asaph: Zacharias, et Mathanias;

14. Necon de filiis Homan: Jahiel, et Semel; sed et de filiis Idithun: Semeias, et Oziel.

15. Congregaveruntque fratres suos, et sanctificati sunt, et ingressi sunt iuxta mandatum regis et imperium Domini, ut explerent domum Dei.

16. Sacerdotes quoque ingressi templum Domini ut sanctificarent illud, extulerunt omnem immunditiam, quam intro repererant in vestibulo domus Domini, quam tulerant levite, et asportaverunt ad torrentem Cedron foras.

17. Ceperunt autem prima die mensis primi mundare, et in die octavo ejusdem mensis ingressi sunt porticum templi Domini; explieruntque templum diebus octo; et in die sexta decima mensis ejusdem, quod ceperant implere.

18. Ingressi quoque sunt ad Ezechiam, regem, et dixerunt ei: Sanctificavimus omnem domum Domini, et altaro holocausti, vasque ejus, necnon et mensam propositionis cum omnibus vasis suis.

19. Cunctaque templi suppellectilium, quom pollicetur rex Achaz in regno suo, postquam prevaluitus est; et cetera exposita sunt omnia coram altaro Domini.

20. Consurge seque dilectulo Ezechias, rex, adunavit omnes principes civitatis, et ascendit in domum Domini;

21. Obtuleruntque simul tauros septem, et arietes septem, agnos septem, et hircos septem pro peccato, pro regno, pro sanctuario, pro Juda; dixitque sacerdotibus, filiis Aaron, ut offerrent super altaro Domini.

22. Mactaverunt igitur tauros, et susceperunt sanguinem sacerdotibus, et fuderunt illum super altaro; mactaverunt etiam arietes, et illorum sanguinem super altaro fuderunt; immolaverunt-

que agnos, et fuderunt super altaro sanguinem.

23. Appliquerunt hircos pro peccato, coram rega et universa multitudine, imposeruntque manus suas super eos.

24. Et immolaverunt illos sacerdotes, et asperserunt sanguinem eorum coram altari pro placulo universi Israel; pro omni quippe Israel praeparat rex ut holocaustum feret, et pro peccato.

25. Constituit quoque levitas in domo Domini, cum cymbalis, et psalteris, et citharis, secundum dispositionem David regis, et Gad videns, et Nathan propheta; stridentem Domini praecipuum fuit pro manum prophetarum ejus.

26. Steteruntque levite tenentes organa David, et sacerdotes tubas.

27. Et Jussit Ezechias ut offerrent holocausta super altaro; cumque offerrent holocausta, coperunt laudes canere Domino, et clangere tubis, atque in diversis organis quae David, rex Israel, praeparaverat, concinere.

28. Omni autem turba adorante, cantores, et ii qui tenebant tubas, erant in officio suo, donec compleretur holocaustum.

29. Cumque finita esset oblatio, incurvatus est rex et omnes qui erant cum eo, et adoraverunt.

30. Praecipitque Ezechias et principes levitis ut laudarent Dominum sermonibus David et Asaph videns; qui laudaverant eum magna letitia, et incurvato genu, adoraverunt.

31. Fecitias autem etiam hae addidit: Impletis manus vestras Domino; accedite, et offerite victimas, et laudes in domo Domini. Obtulit ergo universa multitudo hostias, et laudes, et holocausta, mente devota.

32. Porro numerus holocaustorum quae obtulit multitudes huius fuit: Tauros septuaginta, arietes centum, agnos ducentos.

33. Sanctificaveruntque Domino boves sexcentos, et oves tria milia.

34. Sacerdotes vero pauci erant, nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum detraherent; unde et levites, fratres eorum, adjuverunt eos, donec impleretur opus, et sanctificarentur sanctitibus; levite quoque facilliori ritu sanctificaverunt quam sacerdotes.

35. Fuerunt ergo holocausta plurima, adipis pacificorum, et libamina toto-

cautorum; et completus est cultus domus Domini.

36. Latetisque est Ezechias, et omnia populus, eo quod ministerium Domini esset expletum; de repente quippe hoc fieri placuerat.

CAPUT XXX.

Ezechias, missis in omnes Israel et Judam nuntios, populum convocavit, et sua oratione exhortatur ad immolandum Phase; quo facto, celebrant solemnitatem Azymorum xiv diebus cum ingenti levitia, plenum ebriatis victicia.

1. Misit quoque Ezechias ad omnem Israel et Judam; scripsitque epistolas ad Ephraim et Manasse, ut venirent ad domum Domini in Jerusalem, et facerent Phase Domino, Deo Israel.

2. Intro ergo consilio regis et principum, et universi ceteris Jerusalem, decreverunt ut facerent Phase mense secundo;

3. Non enim poterant facere in tempore suo, quia sacerdotes qui possent sufficiens sacrificium non fuerant, et populum nondum congregatum fuerat in Jerusalem.

4. Placuitque sermo regi et omni multitudini.

5. Et decreverunt ut mitterent nuntios in universum Israel, de Bersabee usque Dan, ut venirent, et facerent Phase Domino, Deo Israel, in Jerusalem; multi enim non fecerant sicut lege prescriptum est.

6. Perrexeruntque cursores cum epistolis ex regis imperio, et principum ejus, in universum Israel et Judam, juxta id quod rex jussisset, predicantes: Filii Israel, revertimini ad Dominum, Deum Abraham, et Isaac, et Israel; et revertetur ad reliquias que effugerunt manum regis Assyriarum.

7. Nolite fieri sicut patres vestri et fratres, qui recesserunt a Domino, Deo patrum suorum, qui tradidit eos in iterum, ut ipsi cereritis.

8. Nolite indurare cervicem vestras, sicut patres vestri; tradidit manum Domino, et venit ad sanctuarium ejus, quod sanctificavit in azyrom; servite Domino, Deo patrum vestrorum, et avertetur a vobis ira furoris ejus.

9. Si enim vobis reversi fueritis ad Dominum, fratres vestri et filii habebunt misericordiam coram dominis suis

qui illos duxerunt captivos, et revertentur in terram hanc; plus enim et clemens est Dominus Deus vester, et non avertet faciem suam a vobis, si reversi fueritis ad eum.

10. Igitur cursores pergebant velociter de civitate in civitatem per terram Ephraim, et Manasse usque ad Zabulon, illis irridentibus, et subsannantibus eos.

11. Attamen quidam viri ex Aser, et Manasse, et Zabulon, acquiescentes consilio, venerunt Jerusalem.

12. In Juda vero facta est manus Domini ut daret eis cor unum ut facerent, juxta preceptum regis et principum, verbum Domini.

13. Congregatique sunt in Jerusalem populi multi ut facerent solemnitatem Azymorum in mense secundo;

14. Et surgentes, destruxerunt altaria que erant in Jerusalem, atque universa in quibus idolis adolebatur incensum subvertentes, projecerunt in torrentem Cedron.

15. Immolaverunt autem Phase quarta decima die mensis secundi. Sacerdotes quoque, atque levites tandem sanctificati, obtulerunt holocausta in domo Domini.

16. Steteruntque in ordine suo, juxta dispositionem et legem Moysi, hominis Dei; sacerdotes vero suscipiebant effundendum sanguinem de manibus levitarum.

17. Eo quod multa turba sanctificata non esset, et idcirco immolaret levite Phase his qui non occurrerant sanctificari Domino.

18. Magna etiam pars populi de Ephraim, et Manasse, et Issachar, et Zabulon, que sanctificata non fuerat, comedit Phase, non juxta quod scriptum est; et oravit pro eis Ezechias, dicens: Dominus bonus, propitiabitur.

19. Cuncti qui in toto corde repulerunt Dominum, Deum patrum suorum; et non impunitis eis quod minus sanctificati sunt.

20. Quem exaudivit Dominus, et placatus est populo.

21. Fecerantque filii Israel qui inventi sunt in Jerusalem solemnitatem Azymorum septem diebus in levitia magna, laudantes Dominum per singulos dies; levite quoque et sacerdotes, per organa que suo officio congruebant.

22. Et locutus est Ezechias ad cor

omnium levitarum qui habebant intelligentiam bonam super Domino; et cederunt septem diebus solemnitatis, immolantes victimas azyrom, et laudantes Dominum, Deum patrum suorum.

23. Placuitque universae multitudini ut celebrarent etiam aliqui dies septem; quod et fecerunt cum ingenti gaudio.

24. Ezechias enim, rex Juda, praeparavit multitudini mille tauros, et septem millia ovium; principes vero dederunt populo tauros mille, et oves decem nullas; sanctificata est ergo sacerdotum plurima multitudo.

25. Et hilaritate perfusa omnis turba Juda, tam sacerdotum et levitarum, quam universae frequentiae que venerat ex Israel, proselytorum quoque de terra Israel, et habitantium in Juda.

26. Factaque est grandis celebritas in Jerusalem, qualis a diebus Salomonis, filii David, regis Israel, in ea urbe non fuerat.

27. Surrexerunt autem sacerdotes atque levites benedicentes populo; et exaudita est vox eorum, pervenitque oratio in habitaculum sanctum caeli.

CAPUT XXXI.

Populus idola horosque in Juda et Ephraim demolitur; Ezechias sacerdotes et levitas componit in ordinem ministerii; populo autem abundantissime offerente, constat unum factis horos, qui servant ac distribuunt levitico generi qui oblata erant.

1. Cumque haec fuissent rite celebrata, egressus est omnis Israel qui inventus fuerat in uribus Juda, et fregerunt simulacra, succideruntque lutes, demoliti sunt excelsa, et altaria destruxerunt, non solum de universo Juda et Benjamin, sed et de Ephraim quoque et Manasse, donec penitus everterent; reversique sunt omnes filii Israel in possessiones et civitates suas.

2. Ezechias autem constituit terminas sacerdotales et leviticas per divisiones suas, unumquemque in officio proprio, tam sacerdotum videlicet quam levitarum, ad holocausta et pacifica ut ministrarent, et confiterentur, canerentque in portis castrorum Domini.

3. Pars autem regis erat ut de propria ejus substantia offerretur holocaustum mane semper et vespere, sabbatis

quoque et calendis, et solemnitatibus ceteris, sicut scriptum est in lege Moysi.

4. Praecipit etiam populo habitantium Jerusalem ut darent partes sacerdotibus et levitis, ut possent vacare legi Domini.

5. Quod cum percerebisset in auribus multitudinis, plurimas obtulere primitias filii Israel frumenti, vini, et olei, mellis quoque, et omnium que signati humus decimas obtulerunt.

6. Sed et filii Israel et Juda, qui habitabant in uribus Juda, obtulerunt decimas boum et ovium, decimasque sanctorum que venerant Domino Deo suo; atque universa portantes, fecerunt azyrom plurimum.

7. Mense tertio coeperunt azyrom jacere fundamenta, et mense septimo compleverunt egress.

8. Cumque ingressi fuissent Ezechias et principes ejus, viderunt azyrom, et benedixerunt Domino ac populo Israel.

9. Interrogavitque Ezechias sacerdotes et levitas cur ita facerent azyrom.

10. Respondit illi Azarias, sacerdos primus, de stirpe Sadoc, dicens: In eo quo coeperunt offerri primitiae: domo Domini, comedimus, et saturati sumus; et remanserunt plurima, eo quod benedixit Dominus populo suo; reliquiarum autem copia est ista quam cernis.

11. Praecipit igitur Ezechias ut praepararent horrea in domo Domini. Quod cum fecissent,

12. Intulerunt, tam primitias quam decimas, et quaecumque venerant, fideliter; fuit autem profectus eorum Choenias, levita, et Semei, frater ejus secundus.

13. Post quem Jahiel, et Anrias, et Nahath, et Assel, et Jerimoth, Joabab quoque, et Eiel, et Jesmachias, et Mathath, et Banaias, praesedit sub manibus Choeniae, et Semei fratris ejus, ex imperio Ezechiae regis, et Azariae pontificis domus Dei, ad quae omnia pertinebant.

14. Caro vero, filius Jemna, levites et janitor orientalis portae, praeposuit eritis in quo sponte offererentur Domino, primitivisque et consecratis in Sancta sanctorum.

15. In sub cura ejus Edon, et Benjamin, Jesus, et Seneias, Amarias quoque, et Sechenias, in civitatibus sacerdotum, ut fideliter distribuere facerent

tribus suis partibus, minoribus atque maioribus.

16. Exceptis maribus ab annis tribus et supra, cunctis qui ingrediebantur templum Domini; et quidquid per singulos dies conducebat in ministerio, atque observabatur iuxta divisiones suas.

17. Sacerdotes per familias, et levitis a vigesimo anno et supra, per ordines et turnas suas.

18. Universaque multitudinem, tam uxoriibus quam liberis eorum utriusque sexus, fideliter cibus, de his quoque sanctificata fuerant, prebebantur.

19. Sed et filiorum Aaron per agros, et suburbana uborum singularum, dispositi erant viri, qui partes distribuere universo sexui masculino de sacerdotibus et levitis.

20. Fecit ergo Ezechias universa que diximus in omni Juda; operatusque est bonum, et rectum, et verum, coram Domino Deo suo.

21. In universa cultura ministerii domus Domini, iuxta legem et ceremonias, volens requirere Deum suum in toto corde suo; factique, et prosperatus est.

CAPUT XXXII.

Sennacherib Judam invadente et Deum caeli blasphemante, Ezechias populum hortatur fidere in Domino, a quo ille misit et blasphemis nititur eam avertere; orantibus autem Ezechia et Isaa, angelus dissipat exercitum Sennacherib, qui fugiens a filijs occiditur; petro Ezechias nimis felicitate elatus Deum offendit; cui impius filius Manasses succedit.

1. Post que et injuscemodi veritatem, venit Sennacherib, rex Assyriorum; et ingressus Judam, obsedit civitates munitas, volens eas carere.

2. Quod cum vidisset Ezechias, venisse scilicet Sennacherib, et totum bellum impetum verti contra Jerusalem.

3. Initio cum principibus consilio, virisque fortissimis, et obturarent capita fontium qui erant extra urbem; et hoc omnium documentis sententia.

4. Congregavit plurimum multitudinem, et obturaverunt cunctos fontes, et rivum qui fuit in medio terre, dicentes: Ne veniant reges Assyriorum, et inveniant aquarum abundantiam.

¹ IV Reg. 18, 13. Ezech. 48, 20. Isa. 36, 1.

5. Adificavit quoque, agens industrie, omnem murum qui fuerat dissipatus, et extruxit torres desuper, et fornicatus alterum murum; instauravitque Mella in Civitate David, et fecit universi generis armatarum et clypeos.

6. Constituitque principes bellatorum in exercitu; et convocavit universos in platea portus civitatis, ac locutus est ad eos, dicens:

7. Viriliter agite, et confortamini; nolite timere, nec pavescitis regem Assyriorum, et universam multitudinem que est cum eo; multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo.

8. Cum illo enim est brachium carneum; nobiscum Dominus Deus noster qui auxiliator est noster, pugnatque pro nobis. Confortatusque est populus huicemodi verbis Ezechie, regis Juda.

9. Quas postquam gesta sunt, misit Sennacherib, rex Assyriorum, servos suos in Jerusalem (ipse enim cum universo exercitu obsidebat Lachis), ad Ezechiam, regem Juda, et ad omnem populum qui erat in urbe, dicens:

10. Hec dicit Sennacherib, rex Assyriorum: In quo habentes fiduciam sedetis obsessi in Jerusalem?

11. Num Ezechias decipit vos, et tradit morti in fame et siti, affirmans quod Dominus Deus vester liberet vos de manu regis Assyriorum?

12. Numquid non est iste Ezechias qui destruxit excelsa illius, et altaria, et precepit Juda et Jerusalem, dicens: Coram altari uno adorabitis, et in ipso comburetis incensum?

13. An ignoratis quia ego fecerim, et patres mei, cunctis terrarum populis? Numquid prevaluerunt dii gentium, omniumque terrarum, liberare regionem suam de manu mea?

14. Quis est de universis diis gentium qui vastaverunt patres mei, qui potuerunt erigere populum suum de manu mea, ut possit etiam Deus vester ertere vos de hac manu?

15. Non vos ergo decipiat Ezechias, nec vana persuasionem deludat; neque creditis ei. Si enim nullus potuit deum cunctarum gentium atque regionum liberare populum suum de manu mea, et de manu patrum meorum, consueverit nec Deus vester poterit ertere vos de manu mea.

16. Sed et alia multa locuti sunt

servi ejus contra Dominum Deum, et contra Ezechiam, servum ejus.

17. Epistolas quoque scripsit plenas blasphemie in Dominum Deum Israel, et locutus est adversus eum: Sicut iudici gentium ceterarum non potuerunt liberare populum suum de manu mea, sic et Deus Ezechie ertere non poterit populum suum de manu ista.

18. Insuper, et clamore magno, lingua Judaica contra populum qui sedebat in muris Jerusalem personabat, ut terret eos, et caperet civitatem.

19. Locutusque est contra Deum Jerusalem, scilicet adversum deos populum terre, opera manuum hominum.

20. Oraverunt igitur Ezechias, rex, et Isaa, filius Amos, prophetae, adversum hanc blasphemiam, ac vociferati sunt usque in celum.

21. Et misit Dominus angelum qui percussit omnem virum robustum, et bellatorem, et principem exercitus regis Assyriorum; reversusque est cum ignominia in terram suam. Comque ingressus esset domum dei sui, filii qui egressi fuerant de utero ejus interfecerunt eum gladio.

22. Salvavitque Dominus Ezechiam et habitatores Jerusalem de manu Sennacherib, regis Assyriorum, et de manu omnium; et prestitit eis quietem per circulum.

23. Multi etiam deferabant hostias et sacrificia Domino, in Jerusalem, et munera Ezechie, regi Juda, qui exaltatus est post hanc coram cunctis gentibus.

24. In diebus illis egrotavit Ezechias venens ad mortem, et oravit Dominum; exaudivitque eum, et dedit ei signum.

25. Sed non iuxta beneficia que acceperat retribuit, quia elevatum est cor ejus; et facta est contra eum ira, et contra Judam et Jerusalem.

26. Humilitasque est postea, eo quod exaltatum fuisset cor ejus, tam ipse quam habitatores Jerusalem; et idcirco non venit super eos ira Domini in diebus Ezechie.

27. Fuit autem Ezechias dives, et inclitus valde; et thesauros sibi plurimos congregavit argenti, et auri, et lapidis pretiosi, aromatatum, et armorum

¹ Tob. 1, 21.

² IV Reg. 20, 1. Isa. 38, 1.

universi generis, et vasorum magni pretii.

28. Apothecas quoque frumenti, vini, et olei, et presepia omnium jumentorum, causasque pecorum,

29. Et urbes adificavit sibi; habebat quoque græces ovium et armorum innumerabiles, eo quod dedisset ei Dominus substantiam multam misis.

30. Ipse est Ezechias qui obturavit superiorem fontem aquarum Gihon, et averit eas subter ad occidentem Urbis David; in omnibus operibus suis fecit prospere que voluit.

31. Attamen in legatione principum Babilonia, qui missi fuerant ad eum ut interrogarent de portis quod acciderit super terram, derelictum autem Deus ut tentarentur, et nota ferebat omnia que erant in corde ejus.

32. Reliqua autem sermonum Ezechie, et miserericordiarum ejus, scripta sunt in visione Isaa, filii Amos, prophetae, et in libro regum Juda et Israel.

33. Dormivitque Ezechias cum patribus suis, et sepelitur enim super sepulchrum filiorum David; et celebravit ejus exsepitias universus Juda, et omnes habitatores Jerusalem; regnavitque Manasses, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXXIII.

Manasses ob sua impietatis captivus Babilonem ducitur, in qua afflictione ad Deum conversus, suo regno restituitur, et, idolis abjectis, Dei cultum restatuit; cui impius filius Aman succedit; et, hoc a suis interfecto, regnat plus filius ejus Josias.

1. Duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset. Et quinquaginta quinque annis regnavit in Jerusalem.

2. Fecit autem malum coram Domino, iuxta abominaciones gentium quas subvertit Dominus coram filijs Israel.

3. Et conversus instauravit excelsa que demolitus fuerat Ezechias, pater ejus; construxitque aras Baalim, et fecit lucos, et adoravit omnem militiam caeli, et coluit eam.

4. Adificavit quoque altaria in dome Domini, de qua dixit Dominus: In Jerusalem erit nomen meum in aeternum.

5. Adificavit autem ea cuncto exer-

¹ IV Reg. 21, 1.

² II Reg. 7, 10.

citati celi, in duobus atris domus Domini.

6. Transireque fecit filios suos per ignem in valle Benennon; observabat somnia, sectabatur astra, maleficus artibus inscribent, habebat secum magos et incantatores, multaque mala operatus est coram Domino, ut iritaret eum.

7. Sculptile quoque et conflatile regnum posuit in domo Dei, id quo locutus est Deus ad David, et ad Salomonem filium ejus, dicens: In domo hac et in Jerusalem, ponam eloqui de cunctis tribuibus Israel, ponam nomen meum in semperiternum.

8. Et moveri non faciam pedem Israel de terra quam tradidi patribus eorum, ita duntaxat si custodierint facere quae precepi eis, cunctaque legem, et caeremonias, atque iudicia per manum Moysi.

9. Igitur Manasses seduxit Judam et habitatores Jerusalem, ut facerent malum super omnes gentes quae subvertentur Dominus a facie filiorum Israel.

10. Locutusque est Dominus ad eum, et ad populum illum, et attendere noluerunt.

11. Idcirco superinduxit eis principes exercitus regis Assyriorum; ceperuntque Manassen, et vicinam caenis atque compediibus duxerunt in Babylonem.

12. Qui postquam coangustatus est, oravit Dominum Deum suum, et egit poenitentiam valde coram Deo patrum suorum.

13. Deprecatusque est eum, et obsecravit intente; et exaudivit orationem ejus, reduxitque eum Jerusalem in regnum suum; et cognovit Manasses quod Dominus ipse esset Deus.

14. Post haec edificavit murum extra Civitatem David, ad occidentem Ghion in convalle, ab introitu portae Piscium, per circuitum usque ad Ophel; et exaltavit illum vehementer; constituitque principes exercitus in cunctis civitatibus Juda munitis.

15. Et abstulit deos alienos et simulacrum de domo Domini, arae quoque quae fecerat in monte domus Domini et in Jerusalem, et projecit omnia extra urbem.

16. Porro instauravit altare Domini, et immolavit super illud victimas, et paci-

fica, et laudem; praecipique Juda ut serviret Domino, Deo Israel.

17. Attamen adhuc populus immolabat in excelsis Domino Deo suo.

18. Reliqua autem gestorum Manasse, et obsecratio ejus ad Deum suum, verba quoque videtium qui loquebantur ad eum in nomine Domini Dei Israel, continentur in sermonibus regum Israel.

19. Oratio quoque ejus, et exauditi, et cuncta peccata atque contemptus, loca etiam in quibus aedificavit excelsus, et fecit lucos et statuas, antequam ageret poenitentiam, scripta sunt in sermonibus Hozai.

20. Dormivit ergo Manasses cum patribus suis, et sepelitur eum in domo sua; regnavitque pro eo filius ejus Amon.

21. Viginii duorum annorum erat Amon cum regnare coepisset, et duobus annis regnavit in Jerusalem.

22. Fecitque malum in conspectu Domini, sicut lecorat Manasses, pater ejus, et cunctis idolis quae Manasses fuerat fabricatus immolavit, atque servivit.

23. Et non est reveritus faciem Domini, sicut reveritus est Manasses, pater ejus; et multo majora deliquit.

24. Cumque conjurasset adversus eum servi sui, interfecerunt eum in domo sua.

25. Porro reliqua populi multitudo, ceteris his qui Amon percusserant, constituit regem Josiam, filium ejus, pro eo.

CAPUT XXXIV.

Josias, idolorum cultu sublato, templum instaurat, repertoque legis libro, contentis est; ex illius praescripto omnia constant, et, convocato populo, lectoque libro, factus cum Domino peccatus.

1. Octo annorum erat Josias cum regnare coepisset; et triginta et uno anno regnavit in Jerusalem.

2. Fecitque quae erant rectum in conspectu Domini, et ambulavit in via David, patris sui; non declinavit neque ad dexteram, neque ad sinistram.

3. Octavo autem anno regni sui, cum adhuc esset puer, cepit quaerere domum patris sui David; et duodecimo anno postquam regnare coepit, mandavit

CAPUT XXXV.

Judam et Jerusalem ab excelsis, et lucis, simulacrisque et sculptilibus.

1. Destrueruntque coram eo aras Baalim, et simulacra quae superposita fuerant, demoliti sunt; lucos usiam et sculpilla suocidi atque comminuit, et super umulos eorum qui eis immolare consueverant flagellorum dispersit.

2. Ossa praeterea sacerdotum combussit in altaribus idolorum, mandavitque Judam et Jerusalem.

3. Sed et in uribus Manasse, et Ephraim, et Simeon, usque Nephthali, cuncta subvertit.

4. Cumque altaria dissipasset, et lucos, et sculpilla contrivisset in frusta, cunctisque delubra demolitus esset de universa terra Israel, reversus est in Jerusalem.

5. Igitur anno octavo decimo regni sui, munita jam terra et templo Domini, misit Saphan, filium Eschiae, et Massiam, principem civitatis, et Joha, filium Joschias, a commentariis, ut instaurarent domum Domini Dei sui.

6. Qui venerunt ad Helciam, sacerdotem magnum; acceptaque ab eo pecunia, quae illata fuerat in domum Domini, et quam congregaverant levites, et janitores de Manasse et Ephraim, et universis reliquis Israel, ab omni quoque Juda et Benjamin, et habitatoribus Jerusalem.

7. Tradiderunt in manibus eorum qui praerant operatis in domo Domini, ut instaurarent templum, et infra quae sarciunt.

8. At illi dederunt eam artificibus et cementariis, ut emerent lapides de lapideis, et ligna ad commissuras aedificii, et ad contignationem domorum quas destruxerant reges Juda.

9. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem prepositi operantium Jahuth et Abdias, de filiis Merari, Zacharias et Mossalam, de filiis Caath, qui urgebant opus; omnes levites scientes organici cantere.

10. Super eos vero qui ad diversos usus onera portabant erant scribae, et magistri de levitis janitores.

11. Cumque efflarent pecuniam quae illata fuerat in templum Domini, reperit Helcias, sacerdos, librum legis Domini per manum Moysi.

12. Et ait ad Saphan scribam: Librum legis inveni in domo Domini. Et tradidit ei.

13. At ille intoluit volumen ad regem, et nuntiavit ei, dicens: Omnia quae descripta in manu servorum tuorum, ecce complentur.

14. Argentum quoque reperit in domo Domini conflaverant, datamque est praefectis artificum, et diversa opera fabricantium.

15. Praeterea tradidit mihi Helcias, sacerdos, hunc librum. Quem cum rege presente recitasset.

16. Audissetque illo verba legis, scdit vestimenta sua.

17. Et praecipit Helciam, et Ahicam, filio Saphan, Abdon, filio Micha, Saphan quoque, scribae, ut Asuae, servae regis, dicens:

18. Ite, et orate Dominum pro me et pro reliquis Israel et Juda, super universis sermonibus libri istius qui reportatus est; magnus enim furor Domini stillavit super nos, eo quod non custodierint patres nostri verba Domini, ut facerent omnia quae scripta sunt in isto volumine.

19. Abiit ergo Helcias, et hi qui simul a rege missi fuerant, ad Oldam prophetidem, uxorem Sellum, filii Thecaethi, filii Hasra, custodis vestium, quae habitabat in Jerusalem in secunda; et locuti sunt ei verba quae supra narravimus.

20. At illa respondit eis: Haec dicit Dominus, Deus Israel: Dicite viro qui misit vos ad me:

21. Haec dicit Dominus: Ecce ego inducam mala super locum istum, et super habitatores ejus, cunctaque maledicta quae scripta sunt in libro hoc, quem legerunt coram rege Juda.

22. Quia dereliquerunt me, et sacrificaverunt diis alienis, ut me ad iracundiam provocarent in cunctis operibus manuum suarum: idcirco stillabit furor meus super locum istum, et non extinguetur.

23. Ad regem autem Juda, qui misit vos pro Domino deprecando, sic loquimini: Haec dicit Dominus, Deus Israel: Quoniam audivi verba voluminis,

24. Atque emoluitis est cor tuum, et humilitatis es in conspectu Dei, super his quae dicta sunt contra locum hunc et habitatores Jerusalem, reveritque faciem meam, scidisti vestimenta tua, et levisti coram me, ego quoque exaudivi te, dicit Dominus.

25. Jam enim colligam te ad patres tuos.

tuos, et inferas in sepulcrum tuum in pace; nec videbit oculi tui omne malum quod ego inducitur sum super locum istum et super habitatores ejus. ¹ Retulerunt itaque regi cantica quae dixerat.

29. At ille, convocatis universis majoribus natu Juda et Jerusalem, dicens:

30. Ascendit in domum Domini, unae omnes viri Juda et habitatores Jerusalem, sacerdotes, et levitae, et cunctus populus, a minimo usque ad maximum. Quibus audientibus in domo Domini, legit rex omnia verba voluminis.

31. Et stans in tribunal suo, percussit fœdas coram Domino, ut ambularet post eum, et custodiret precepta, et testimonia, et justificationes ejus in toto corde suo, et in tota anima sua, fœderique quae scripta sunt in volumine illo quod legoratur.

32. Adjuravit quoque super hoc omnes qui reperti fuerant in Jerusalem et Benjamin; et fecerunt habitatores Jerusalem iuxta pactum Domini, Dei patrum suorum.

33. Abstinuit ergo Josias cunctas abominabiles de universis regionibus filiorum Israel; et fecit omnes qui residui erant in Israel, servire Domino Deo suo. Cunctis diebus ejus non recesserunt a Domino, Deo patrum suorum.

CAPUT XXXV.

Inmolato Phase maxima cum solemnitate plurimisque victimis, Josias festinat Azyrnorum septem diebus celebravit; deinde contra regem Aegypti pugnavit tentans, graviterque vulneratus, mortuae cum ingenti omnia lacta, et praesentem Jeremiam propheta.

1. Fecit autem Josias ² in Jerusalem Phase Domino, quod immolatum est quarta decima die mensis primi.

2. Et constituit sacerdotes in officiis suis, hortansque eos ut ministrarent in domo Domini.

3. Levitis quoque, ad quorum eruditionem omnis Israel sanctificabatur Domino, locutus est: Ponite arcam in sanctuario templi quod edificavit Salomon, filius David, rex Israel; nequaquam enim cum ultra portabitis; nunc autem ministrare Domino Deo vestro, et populo ejus Israel.

4. Et preparate vos per domos et co-

¹ IV Reg. 23, 1.

gnationes vestras, in divisionibus singulorum, sicut precepit David, rex Israel, et descripsit Salomon, filius ejus.

5. Et ministrare in sanctuario per familias turmasque levitias.

6. Et sanctificati, immolante Phase; fratres etiam vestros, ut possint iuxta verba quae locutus est Dominus in manu Moysi facere, preparate.

7. Dedit praeterea Josias omni populo qui ibi fuerat inventus in solemnitate Phase, agnos et hœdos de gregibus, et reliqui pecoris triginta millia, hœn quoque tria millia: hæc de regis unguis substantia.

8. Duces quoque ejus sponte quæ, voverant obtulerunt, tam populo quam sacerdotibus et levitis. Porro Helcias, et Zacharias, et Jaiiel, principes domus Domini, dederunt sacerdotibus, ad faciendum Phase, pecora commixta duo millia sexcenta, et boves trecentos.

9. Chonenias autem, et Semeias, etiam Nathanael, fratres ejus, necnon Hasabias, et Jehiel, et Jozabad, principes levitarum, dederunt ceteris levitis ad celebrandum Phase, quinque millia pecorum, et boves quingentos.

10. Preparatumque est ministerium, et steterunt sacerdotes in officio suo; levitae quoque in turmis, juxta regis imperium.

11. Et immolatus est Phase; aspereruntque sacerdotes manum suam sanguinem, et levitae detraserunt pelles holocaustorum;

12. Et separaverunt ea ut darent per domos et familias singulorum, et offerrent Domino, sicut scriptum est in libro Moysi; de bobus quoque fecerunt similitur.

13. Et assaverunt Phase super ignem, juxta quod in lege scriptum est; pacificas vero hostias coherant in lebetibus, et coculis, et ollis, et festinato distribuerunt universæ plebi.

14. Sibi autem, et sacerdotibus postea paraverunt; nam in oblatione holocaustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes fuerunt occupati; unde levitae sibi, et sacerdotibus, filii Aaron, paraverunt novissimis.

15. Porro cantores, filii Asaph, stabant in ordine suo, juxta preceptum David, et Asaph, et Heman, et Idithun, prophetarum regis; janitores vero per

² IV Reg. 23, 21.

portas singulas observabant, ita ut nec puncto quidem discederent a ministerio; quomodo et fratres eorum levitae paraverunt eis cibos.

16. Omnis igitur cultura Domini rite completa est in die illa, ut faceret Phase, et offerret holocausta super altare Domini, juxta preceptum regis Josias.

17. Feceruntque filii Israel qui reperti fuerant ibi Phase in tempore illo, et solemnitate Azyrnorum septem diebus.

18. Non fuit Phase similis huic in sed nec quisquam de cunctis regibus Israel fecit Phase sicut Josias, sacerdotibus, et levitis, et omni Jude et Israel qui repertus fuerat, et habitantibus in Jerusalem.

19. Octavo decimo anno regni Josias hoc Phase celebratum est.

20. Postquam instauraverat Josias templum, ascendit Necho, rex Aegypti, ad paginandum in Charcanis juxta Euphratem. Et processit in occursum ejus Josias.

21. At illa, missis ad eum nuntiis, ait: Quid mihi et tibi est, rex Juda? Non adversum te hodie venio, sed contra aliam pagam domum ad quam me Deus festinato ire precepit; desine adversum Deum facere, qui mecum est, ne interficiat te.

22. Noluit Josias reverti; sed preparavit contra eum bellum, nec acquievit sermonibus Necho ex ore Dei; ¹ verum perrexit ut dimicaret in campo Magdedo.

23. Ibiq; vulneratus a sagittariis, dixit pueris suis: Educite me de campo, enim oppido vulneratus sum.

24. Qui transtulerunt eum de curru in alterum currum qui sequebatur eum, more regio, et asportaverunt eum in Jerusalem; mortuusque est, et sepultus in mausoleo patrum suorum; et universus Juda et Jerusalem luserunt;

25. Jeremias maxime, cujus omnes cantores atque cantatrices, usque in presentem diem, Lamentationes super Josiam replicant; et quasi lex obtulit in Israel; ecce scriptum fortur in Lamentationibus.

26. Reliquis autem sermonum Josie et misericordiarum ejus, quæ lege præcepta sunt Domini,

¹ IV Reg. 23, 29.

² Zach. 12, 11.

27. Opera quoque illius, prima et novissima, scripta sunt in libro regum Juda et Israel.

CAPUT XXXVI.

Josie successit filius Joachaz, quem Necho rex Aegypti, transfert in Aegyptum, fratrem quo Eiakim, quem Joakim nominat, subdit tunc quo Babylonem ducto a Nabuchodonosore, regnat filius Joachin, et hanc rex Assyriarum una cum vasis templi Babylonem abducit, patrumque illius, impium Seditiam, substituit, qui Assyria relictis, templo ad Jerusalem incesit, transtulit una cum populo Babylonem propter regem et populi peccata, donec per Cyrum, regem Persarum, primo anno regni ejus, rediundi datur facultas.

1. ¹ Tullit ergo populus terræ Joachaz, filium Josie, et constituit regem pro patre suo in Jerusalem.

2. Vigniti trium annorum erat Joachaz cum regnare cepisset, et tribus mensibus regnavit in Jerusalem.

3. Amovit autem eum rex Aegypti, cum venisset in Jerusalem, et condemnavit terram centum talentis argenti, et talento auri.

4. Constituitque pro eo regem ² Eiakim, fratrem ejus, super Judam et Jerusalem, et verit nomen ejus Joakim; ipsum vero Joachaz tulit secum, et abduxit in Aegyptum.

5. Vigniti quinque annorum erat Joakim cum regnare cepisset, et undecim annis regnavit in Jerusalem; scilicet malum coram Domino Deo suo.

6. Contra hunc ascendit Nabuchodonosor, rex Chaldeorum; et victum catenis duxit in Babylonem.

7. Ad quam et vasa Domini transtulit, et posuit ea in templo suo.

8. Reliqua autem verborum Joakim, et abominabitionum ejus, quas operatus est, et quæ inventa sunt in eo, continentur in libro regum Juda et Israel. Regnavit autem Joachin, filius ejus, pro eo.

9. Octo annorum erat Joachin cum regnare cepisset; et tribus mensibus ac decem diebus regnavit in Jerusalem; scilicet malum in conspectu Domini.

10. Cumque ante circulus volveretur, misit Nabuchodonosor rex qui adduxerunt eum in Babylonem, asportatis si-

¹ IV Reg. 23, 30.

² Math. 1, 11.

mul pretiosissimis vasis domus Domini; regem vero constituit Sedeciam, patrum ejus, super Judam et Jerusalem.

11. Viginti et unius anni erat Sedecias cum regnare cepisset, et undecim annis regnavit in Jerusalem.

12. Factique malum in oculis Domini dei sui, nec erubuit faciem Jeremiae prophete, loquentis ad se ex ore Domini.

13. A rege quoque Nabuchodonosor accessit, qui adjuraverat eum per Deum; et induravit cervicem suam et cor ut non revertetur ad Dominum, Deum Israel.

14. Sed et universi principes sacerdotum, et populus, pravaricati sunt inique juxta universas abominationes gentium, et polluerunt domum Domini, quam sanctificaverat sibi in Jerusalem.

15. Mithat autem Dominus, Dens patrum suorum, ad illos per manum nuntiorum suorum, de nocte consurgens, et quotidie commensens, eo quod parceret populo et habitaculo suo.

16. At illi subsannabant nuntios Dei, et paripendebant sermones ejus, illudebantque prophetis, donec ascenderet furor Domini in populum ejus, et esset nulla curatio.

17. Adiitque enim super eos regem Chaldeorum, et interfecit juvenes eorum gladio in domo sanctuaris sui; non est

misertus adolescentis, et virginis, et senis, nec decrepiti quidem, sed omnes tradidit in manibus ejus.

18. Universaque vasa domus Domini, tam majora quam minora, et thesauros templi, et regis, et principum, transtulit in Babylonem.

19. Incenderunt hostes domum Dei, destruxeruntque murum Jerusalem, universas turres combusserunt, et quidquid pretiosum fuerat, demoliti sunt.

20. Si quis evaserat gladium, ductus in Babylonem, servit regi et filiis ejus, donec imperaret rex Persarum.

21. Et compleretur sermo Domini ex ore Jeremiae, et celebraret terra sabbata sua; cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum, usque dum compleretur septuaginta anni.

22. Anno autem primo Cyri, regis Persarum, ad explendum sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiae, suscitavit Dominus spiritum Cyri, regis Persarum, qui jussit predicari in universo regno suo, etiam per scripturam, dicens:

23. Haec dicit Cyrus, rex Persarum: Omnia regna terre dedit mihi Dominus, Deus celi, et ipse praecepit mihi ut adificarem ei domum in Jerusalem, quae est in Judaea. Quis ex vobis est in omni populo ejus? sit Dominus Deus suus cum eo, et ascendat.

LIBER PRIMUS ESDRÆ

CAPUT I.

Cyrus, completis LXX captivitate Babylonice annis, divinitus inspiratus, reddidit vasis templi Salomonis quinque millibus quadragenis, captivitate Israelitis relaxat, convolvit templi reedificationem.

1. In anno primo Cyri, regis Persarum, vult compleretur verbum Domini

¹ IV Reg. 24, 17. Jer. 27, 1.

² I Esd. 1, 1 et 6, 3. Jer. 25, 12 et 29, 10.

ex ore Jeremiae, suscitavit Dominus spiritum Cyri, regis Persarum; et tradidit vocem in omni regno suo, etiam per scripturam, dicens:

2. Haec dicit Cyrus, rex Persarum: Omnia regna terre dedit mihi Dominus, Deus celi, et ipse praecepit mihi ut adificarem ei domum in Jerusalem, quae est in Judaea.

³ II Par. 36, 22. Jer. 25, 12 et 29, 10.

3. Quis est in vobis de universo populo ejus? sit Deus illius cum ipso. Ascendat in Jerusalem, quae est in Judaea, et aedificet domum Domini, Dei Israel; ipse est Deus qui est in Jerusalem.

4. Et omnes reliqui in cunctis locis ubiqueque habitant, advenent cum viri quinque:

5. Et surserunt principes patrum de Juda et Benjamin, et sacerdotes, et levites, et omnis cunctus Deus suscitavit spiritum, ut ascenderent ad aedificandum templum Domini, quod erat in Jerusalem.

6. Universique qui erant in circuitu adjuverunt manus eorum in vasis argenteis et aureis, in substantia et junctis, in suppellectili, exceptis his quae sponte obtulerant.

7. Rex quoque Cyrus protulit vasa templi Domini, quae tulerat Nabuchodonosor de Jerusalem, et posuerat in templo dei sui.

8. Protulit autem ea Cyrus, rex Persarum, per manum Mithradatis, filii Gazabar, et annumeravit ea Sassabasar, principi Juda.

9. Et hic est numerus eorum: Phialae auroe triginta, phialae argenteae mille, cultri viginti novem, scyphi aurei triginta,

10. Scyphi argentei secundi quadringenti decem, vasa alia mille.

11. Omnia vasa aurea et argentea, quinque millia quadringenta. Universa tulit Sassabasar, cum his qui ascendebant de transmigratione Babylonis in Jerusalem.

CAPUT II.

Numerus reverentium duce Zorobabel e captivitate Babylonis in Jerusalem, ac deorum in reedificationem templi oblatorum.

1. Hi sunt autem provincie filii, qui ascenderunt de captivitate, quam transulerat Nabuchodonosor, rex Babylonis, in Babylonem, et reversi sunt in Jerusalem et Judam, unusquisque in civitate suam.

2. Qui venerunt cum Zorobabel, Josue, Nehemia, Sarsaia, Babelaias, Mardochai,

¹ II Esd. 7, 6.

Belsan, Mesphar, Begnai, Rebum, Baana. Numerus virorum populi Israel:

3. Filii Pharos, duo millia centum septuaginta duo;

4. Filii Septhalia, trecenti septuaginta duo;

5. Filii Area, septingenti septuaginta duo;

6. Filii Phahath-Moab, filiorum Josue-Joab, duo millia octingenti duodecim;

7. Filii Elam, mille ducenti quinquaginta quatuor;

8. Filii Zothua, nongenti quadraginta quinque;

9. Filii Zachai, septingenti sexaginta;

10. Filii Bani, sexcenti quadraginta duo;

11. Filii Bobai, sexcenti viginti tres;

12. Filii Azgad, mille ducenti viginti duo;

13. Filii Adoniam, sexcenti sexaginta sex;

14. Filii Beguai, duo millia quinquaginta sex;

15. Filii Adia, quadringenti quinquaginta quatuor;

16. Filii Ather, qui erant ex Ecchia, novaginta octo;

17. Filii Besai, trecenti viginti tres;

18. Filii Jora, centum duodecim;

19. Filii Hasum, ducenti viginti tres;

20. Filii Gebbar, novaginta quinque;

21. Filii Bethlehem, centum viginti tres;

22. Viri Netupha, quinquaginta sex;

23. Viri Anathoth, centum viginti octo;

24. Filii Aznaveth, quadraginta duo;

25. Filii Cariatiarim, Cephira, et Beroth, septingenti quadraginta tres;

26. Filii Rama et Gabaa, sexcenti viginti unus;

27. Viri Machmas, centum viginti duo;

28. Viri Bethel et Hai, ducenti viginti tres;

29. Filii Nebo, quinquaginta duo;

30. Filii Megbis, centum quinquaginta sex;

31. Filii Elam alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor;

32. Filii Harim, trecenti viginti;

33. Filii Lod, Hadid, et Ono, septingenti viginti quinque;

34. Filii Jericho, trecenti quadraginta quinque;

35. Filii Senaa, tria millia sexcenti triginta.